



Dato: 5. april 2019

Akt nr. 40377

Sagsbehandler
Nikoline Tougaard Ørnsholt

Rapport fra arbejdsgruppen til belysning af rettigheder og pligter for menigheder og præster under DSUK og DKS



Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	4
1.1.	Arbejdsgruppens kommissorium og baggrund for arbejdsgruppens arbejde.....	4
1.2.	Arbejdsgruppens sammensætning.....	7
1.3.	Arbejdsgruppens arbejde.....	7
1.4.	Arbejdsgruppens indstilling.....	7
2.	Gældende ret.....	8
2.1.	Bispevalg.....	8
2.2.	Biskoppens tilsyn.....	12
2.2.1.	Biskoppens tilsyn med præsterne.....	13
2.2.2.	Biskoppens tilsyn med menighedsrådene.....	15
2.3.	Medlemskab af menigheden.....	16
2.4.	Valg til menighedsråd.....	17
3.	Lovgivningen i Norge og Sverige.....	20
3.1.	Norge.....	20
3.2.	Sverige.....	21
3.3.	Danmark.....	22
4.	DSUK og DKS' økonomi.....	23
4.1.	Statens tilskud til DKS og DSUK.....	23
4.2.	DSUK og DKS' økonomi.....	24
5.	Modeller for tættere tilknytning mellem DSUK/DKS og folkekirken. 29	
	Model 1 – Den nuværende ordning bibeholdes.....	29
	Model 2 – Kirkerådet i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg.....	32
	Model 3 A – Kirkerådet og samtlige præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg.....	35
	Model 3 B – En repræsentant for hvert menighedsråd og alle præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg.....	38
	Model 4 – Menighedsråd og præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg.....	41
	Model 5 – Menighedsråd og præster i Sydslesvig og i øvrige DSUK-menigheder får stemmeret ved bispevalg.....	44
6.	Arbejdsgruppens indstilling.....	48
6.1.	Indstilling om stemmeret ved bispevalg.....	48
6.2.	Indstilling om den videre proces.....	50



1. Indledning

1.1. Arbejdsgruppens kommissorium og baggrund for arbejdsgruppens arbejde

Kirkeministeren besluttede den 8. februar 2018 at nedsætte en arbejdsgruppe til belysning af rettigheder og pligter for menigheder og præster under DSUK og DKS.

Arbejdsgruppen fik dette kommissorium:

"Kommissorium

Med henblik på at belyse forskelle og ligheder i rettigheder, pligter og tilsyn mellem DSUK/DKS' præster og menighedsråd og folkekirkens præster og menighedsråd nedsættes en arbejdsgruppe.

Arbejdsgruppen skal foretage en principiel afklaring af forholdet mellem rettigheder, pligter og tilsyn med udlandspræster og -menigheder, herunder af de mulige implikationer af, at DSUK/DKS menighederne knyttes tættere til folkekirken.

Arbejdsgruppen skal bestå af de 3 tilsynsførende biskopper – biskoppen over Københavns Stift Peter Skov Jakobsen, biskoppen over Lolland-Falsters Stift Marianne Gaarden og biskoppen over Haderslev Stift Marianne Christiansen - samt domprovst i Ribe Stift Jens Torkild Bak, professor emeritus i kirkehistorie Martin Schwarz Lausten, en repræsentant fra Udenrigsministeriet og en repræsentant fra Kirkeministeriet.

Arbejdsgruppen skal sikre, at DSUK/DKS og Landsforeningen af Menighedsråd samt Danmarks Provsteforening inddrages og høres undervejs i processen.

Arbejdsgruppen sekretariatsbetjenes af Kirkeministeriet.

Arbejdsgruppen skal afslutte sit arbejde senest den 1. april 2019."

I kommissoriet oplyses følgende om baggrunden for nedsættelse af arbejdsgruppen:

"Baggrund for arbejdsgruppens arbejde

Siden 1869 er præster, der blev udsendt af Dansk Sømandskirke i fremmede Havne til betjening af sømandskirkerne, blevet anerkendt som præster i folkekirken.

Præster udsendt af Dansk Kirke i Udlandet, herunder præster i Sydslesvig, blev indtil 2010 ikke anerkendt som præster i folkekirken.

Efter sammenlægningen af Dansk Sømandskirke i fremmede Havne og Dansk Kirke i Udlandet til Danske Sømands- og Udlandskirker (DSUK) opstod der imidlertid et ønske om, at alle præster, der blev ansat og udsendt til betjening af danske i udlandet, blev anerkendt som præster i folkekirken.



DSUK er en privat organisation og er ansættelsesmyndighed for de udsendte præster. Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS) er en del af DSUK.

De danske menigheder i udlandet er således principielt uafhængige af folkekirken, idet der er tale om selvstændige evangelisk-lutherske menigheder, der er organiseret på privatretligt grundlag.

Den danske stat yder over de årlige finanslove betydelige tilskud til kirkelig betjening af søfolk, samt danske og dansksindede i udlandet. Disse tilskud er af historiske grunde opdelt i to bevillinger¹:

- 1) *Tilskud til kirkelig betjening af søfolk og danskere i udlandet.* Tilskuddet udbetales som et samlet beløb til DSUK, som selvstændigt disponerer over beløbet. Statens tilskud medgår til finansieringen af 21 sømandspræster, assistenter til sømandspræsterne, præster i storbykirker, ungdomsarbejde samt administrationstilskud. Bevillingen udgjorde i 2017 10,7 mio. kr.
- 2) *Dansk kirkelig virksomhed i Sydslesvig.* Tilskuddet medgår til finansiering af lønudgifter til 22 præstestillinger mv. i Sydslesvig. Bevillingen udgjorde i 2017 14,1 mio. kr.

De menigheder, der er tilknyttet DSUK, samt de præster, som betjener udlandsmenighederne, er således organiseret og finansieret på en væsentlig anderledes måde end sognemenighederne i Danmark. Udlandsmenighederne og deres præster er heller ikke undergivet den lovgivning om bl.a. tilsyn, der gælder for sognemenighederne i Danmark. Der er således tale om to væsentligt forskellige regelsæt.

På baggrund af ovennævnte ønske om anerkendelse af alle præster, der ansættes og udsendes til betjening af danske i udlandet, blev den nuværende ordning indført ved kgl. resolution af 17. februar 2010.

Det er i den kgl. resolution bestemt, at præster, der er ansat og udsendt af DSUK til betjening af søfolk og medlemmer af danske evangelisk-lutherske menigheder i udlandet, kan anerkendes som præster i den danske folkekirke.

De udsendte præster skal følge den danske folkekirkes liturgiske og rituelle forskrifter, og de står under tilsyn af en af folkekirkens biskopper.

Tilsynet er delt mellem tre biskopper:

- Tilsynet med danske præster i Europa bortset fra Sydslesvig samt tilsynet med sømandspræster føres af biskoppen over Københavns Stift.
- Tilsynet med danske præster i Sydslesvig føres af biskoppen over Haderslev Stift.
- Tilsynet med øvrige præster udsendt til betjening af danske evangelisk-lutherske menigheder i udlandet føres af en af kirkeministeren udpeget

¹ Finanslovsteksten er taget fra Finansloven 2017.



biskop. Dette har siden 2010 været biskoppen over Lolland-Falsters Stift.

De konkrete præster, som DSUK ansætter og udsender, bliver – hvis de opfylder de formelle betingelser i lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v.² for ansættelse i en stilling som sognepræst – anerkendt ved kgl. resolution. Såfremt præsten ikke opfylder disse betingelser – fx fordi vedkommende ikke er cand.theol. eller ikke er ”ansat og udsendt”, hvilket fx gælder for de pensionerede præster, der betjener menigheder under DSUK i en kortere periode – bliver vedkommende ikke anerkendt.

Den kgl. anerkendelse indebærer, at præsten anerkendes som præst i folkekirken og bliver undergivet et gejstligt tilsyn.

DSUK's præster kan blive optaget som medlemmer af Pensionskassen af 1950 for forskellige private kirkelige organisationer. Kassen er baseret på bidrag fra institutioner og medlemmerne samt i øvrigt et meget stort tilskud fra statskassen over finanslovens § 36.32.10.70. Pensionsoptjening og vilkår i øvrigt svarer til tjenestemandspension, og pensionsvilkårene fastsættes ud fra lønninger svarende til dem, der ydes præster i folkekirken.

Fra tid til anden rejses der ønske om at opnå yderligere tættere tilknytning til folkekirken, herunder særligt yderligere rettigheder for præster og menigheder fx i form af stemmeret ved bispevalg.

Den demokratiske tradition i den danske folkekirke, hvor menighedsråd og præster vælger, hvem der skal være biskop i deres stift, hænger sammen med biskoppens stærke beføjelser over for stiftets præster og sognemenigheder. I Danmark har biskoppen således både et gejstligt og et almindeligt legalitetstilsyn med stiftets præster. Biskoppen fører også tilsyn med menighedsrådenes funktioner og varetager gennem stiftsøvrigheden en del af tilsynet med menighedsrådenes økonomiske forvaltning.

Biskoppen har i dag ikke tilsvarende beføjelser i forhold til præster og menigheder under DSUK. Ordningen med kgl. anerkendelse af præsterne og biskoppeligt tilsyn indebærer således ingen ansættelsesretlige beføjelser over for præsterne, ligesom tilsynet ikke giver mulighed for, at der kan rejses læresag mod de pågældende.

Ordningen med kgl. anerkendelse af præsterne og biskoppeligt tilsyn betyder heller ikke, at menighederne eller de stedlige menighedsråd bliver undergivet et tilsyn svarende til det tilsyn, der gælder for menighedsråd i Danmark, og biskoppen har heller ikke som del af stiftsøvrigheden adgang til fx at udstede tvangsbøder til menighedsrådsmedlemmer, der er ansvarlige for, at et menighedsråd undlader at udføre en foranstaltning, som det ifølge loven har pligt til.

Diskussionen om yderligere rettigheder for præster under DSUK og evt. for menighederne – fx i form af indflydelse ved bispevalg – kan næppe ses adskilt fra en mere generel diskussion af rettigheder, pligter og tilsyn.”

² Lovbekendtgørelse nr. 864 af 25. juni 2013.



1.2. Arbejdsgruppens sammensætning

Arbejdsgruppen fik denne sammensætning:

Formand:

Pernille Esdahl, kontorchef, Kirkeministeriet

Øvrige medlemmer:

Peter Skov-Jakobsen, biskop over Københavns Stift

Marianne Gaarden, biskop over Lolland-Falsters Stift

Marianne Christiansen, biskop over Haderslev Stift

Jens Torkild Bak, domprovst i Ribe Stift

Martin Schwarz Lausten, professor emeritus i kirkehistorie

René Dinesen, ambassadør og repræsentant fra Udenrigsministeriet

Sekretariat:

Arbejdsgruppen er blevet sekretariatsbetjent af følgende medarbejdere:

Lena Bhakti Marcussen Petersen, fuldmægtig, Kirkeministeriet

Nikoline Tougaard Ørnsholt, fuldmægtig, Kirkeministeriet.

1.3. Arbejdsgruppens arbejde

Arbejdsgruppen har i perioden april 2018 til marts 2019 afholdt 5 arbejdsgruppemøder af 2,5 timers varighed.

1.4. Arbejdsgruppens indstilling

Et flertal (Jens Torkild Bak, Marianne Gaarden, Martin Schwarz Lausten og Peter Skov-Jakobsen) foreslår, at der ikke ændres ved den nugældende ordning og dermed, at præster, der er ansat og udsendt af DSUK og anerkendt ved kgl. resolution, og disse præsters menighedsråd ikke deltager i valget af den tilsynsførende biskop.

Et mindretal (Marianne Christiansen) foreslår, at en repræsentant for hvert menighedsråd og alle præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalget i Haderslev Stift.

De to ministerierepræsentanter, René Dinesen og Pernille Esdahl, indtager ikke standpunkter i forhold til de fremlagte forslag.



2. Gældende ret

I dette kapitel beskrives den gældende ordning for præster og menighedsråds deltagelse i bispevalg samt bestemmelserne om biskoppens tilsyn med præster og menighedsråd, medlemskab og valg til menighedsråd.

Kapitlet er opbygget således, at hvert afsnit indeholder en beskrivelse af ordningerne i henholdsvis Danmark og i Danske Sømands- og Udlandskirker (DSUK) og i Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS).

2.1. Bispevalg

Danmark

Folkekirkens biskopper ansættes på grundlag af et valg, der afholdes i stiftet.

Stemmeberettigede ved valget er samtlige medlemmer af stiftets menighedsråd. Endvidere har tjenestemandsansatte præster samt overenskomstansatte præster, hvis ansættelse har en varighed af et år eller mere, der er ansat af Kirkeministerien, og som ikke er medlem af noget menighedsråd, stemmeret ved valg af den tilsynsførende biskop.

Repræsentanter for valgmenigheder, der har hjemsted i stiftet, og valgmenighedspræster, der er stadfæstet som præst for en valgmenighed i stiftet, har også stemmeret.

Stemmeafgivningen foregår ved elektronisk urafstemning.

Reglerne findes i lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning³ og den tilhørende bekendtgørelse.

Tilsynet med DSUK/DKS er som nævnt i afsnit 1.1. delt mellem tre biskopper.

Tabel 1: Faktuelle oplysninger (august 2018) om de tre tilsynsførende biskoppers stifter.

	Københavns Stift	Lolland- Falsters Stift	Haderslev Stift
Antal sogne	93	100	173
Antal menighedsråd	91	64	148
Antal valgte menighedsrådsmedlemmer	873	419	1.098
Antal præster	222	59	185
Stemmer i alt	1.095	478	1.283

³ Lovbekendtgørelse nr. 608 af 6. juni 2007.



DSUK og DKS

Hverken de valgte medlemmer af menighedsrådene ved menighederne i udlandet eller de udsendte præster har stemmeret ved de danske bispevalg.

Danske Sømands- og Udlandskirker blev dannet den 1. januar 2004 som følge af en fusion mellem Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne og Dansk Kirke i Udlandet.

DSUK har – bortset fra i Sydslesvig – 24 præster spredt over hele verden. Det er – jf. afsnit 2.2 – en forudsætning for tilsynet med den konkrete præst, at vedkommende bliver anerkendt som præst i folkekirken ved kgl. resolution. Anerkendelsen forudsætter, at vedkommende er ansat og udsendt af DSUK, og at vedkommende opfylder uddannelseskravene i lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. Det betyder, at pensionistpræster (”pensionerede præster, der betjener menigheder under DSUK eller DKS i en kortere periode”) ikke bliver anerkendt ved kgl. resolution.

Den overordnede ledelse af DSUK varetages af udlandsprovsten, der også har provstefunktioner i forhold til alle præster bortset fra præsterne i Sydslesvig. Udlandsprovsten har således det daglige arbejdsgiveransvar i forhold til præsterne og deltager bl.a. i forhandling og mægling mellem præster og det lokale menighedsråd. Udlandsprovsten deltager også i DSUK’s bestyrelses- og udvalgsarbejde og i arbejdet med visioner og udvikling.⁴

Udlandsprovsten er ansat af DSUK’s bestyrelse og er ikke stadfæstet som præst i folkekirken.

Tabel 2. Oversigt over DSUK-menigheder, anerkendelse som præst i folkekirken og DSUK’s andel af præstelønnen.

Menighedsnavn	Sømandspræst	Tilsynsførende biskop	Social attaché	Anerkendelse ja/nej	Andel af præsteløn finansieret
ASIEN					
Hong Kong	Ja	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Ja	90% fra DSUK
Singapore & Pelepas	Ja	Peter Skov-Jakobsen	Ja	Ja	93% fra DSUK
Thailand	Nej	Marianne Gaarden	Ja	Ja	100% DSUK
OCEANIEN					

⁴ <https://dsuk.dk/page/17/sekretariatet>



Sydney (AU)	Nej	Marianne Gaarden	Nej	Ja	75% fra DSUK
EUROPA					
Bruxelles (BE)	Nej	Peter Skov-Jakobsen	Ja	Ja	75% fra DSUK
London (GB)	Nej	Peter Skov-Jakobsen	Ja	Ja	93% fra DSUK
Nice (FR)	Nej	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Ja	75% fra DSUK
Paris (FR)	Nej	Peter Skov-Jakobsen	Ja	Ja	75% fra DSUK
Rotterdam (NL)	Ja	Peter Skov-Jakobsen	Ja	Ja	93% fra DSUK
Luxembourg	Nej	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Ja	60% fra DSUK
Schweiz	Nej	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Nej	Pensionist præst ⁵
Algeciras (ES)	Ja	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Ja	100 % fra DSUK
Mijas (ES)	Nej	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Ja	50% fra DSUK
Øst for Malaga (ES)	Nej	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Nej	Pensionist præst
Gøteborg (SE)	Ja	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Ja	90% fra DSUK
Berlin (DE)	Nej	Peter Skov-Jakobsen	Ja	Ja	75% fra DSUK

⁵ Pensionistpræster bliver ikke aflønnet som præster, men får i stedet udbetalt diæter. Diæterne finansieres 100 % af DSUK.



Hamborg (DE)	Ja	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Ja	100% fra DSUK
MELLEM-ØSTEN					
Dubai	Nej	Marianne Gaarden	Ja	Ja	100% fra DSUK
NORDAM ERIKA					
Calgary (CA)	Nej	Marianne Gaarden	Nej	Ja	Migrantmenighed ⁶
Edmonton (CA)	Nej	Marianne Gaarden	Nej	Ja	Migrantmenighed
Surrey (CA)	Nej	Marianne Gaarden	Nej	Nej	Pensionist præst
Toronto (CA)	Nej	Marianne Gaarden	Nej	Ja	Migrantmenighed
Vancouver (CA)	Nej	Marianne Gaarden	Nej	Ja	Migrantmenighed
New York (USA)	Ja	Peter Skov-Jakobsen	Nej	Ja	90% fra DSUK

Herudover findes der danske kirker i Argentina. Præsterne ved disse kirker er ikke ansat af DSUK, men DSUK giver hvert år et tilskud til den lokale forening "Cointer", der har ansvar for at fordele pengene imellem kirkerne.

Dansk Kirke i Sydslesvig forener de 29⁷ danske menigheder i Sydslesvig, hvor der er omkring 60 prædikesteder og 22 pastorater. DKS havde i 2017 knap 6.000⁸ medlemmer.

DKS er en del af det danske mindretalsarbejde i Sydslesvig.

De 29 menigheder i DKS er i princippet suveræne og vedtager selv deres vedtægter på en generalforsamling, men menighederne kan kun være medlemmer af DKS, når deres vedtægter kan stadfæstes af Kirkerådet og DKS.

⁶ Migrantmenigheder betaler selv hele præstens løn og får kun dækket 50 % af flytteomkostningerne.

⁷ Antal oplyst af DSUK's sekretariat september 2018.

⁸ Dansk Kirke i Sydslesvig, Kirkerådets Årsberetning til Kirkedagen 2018.



Kirkerådet, der er DKS' bestyrelse, består af provsten, som er født medlem og formand, og har herudover 7 læge og 3 gejstlige medlemmer, der vælges i 6 valgkredse for en periode på 4 år.

Sydslesvigprovsten, der fungerer som sognepræst for Helligånds Sogn i Flensborg, udnævnes af DSUK's bestyrelse og anerkendes af Dronningen. Præster i Sydslesvig ansættes af DSUK men det er Sydslesvigprovsten og biskoppen over Haderslev Stift, der i samarbejde sørger for opslag af ledige præstestillinger. Ansættelsesproceduren ledes på DSUK's vegne af biskoppen og provsten.⁹

Der er ansat 22 præster (inkl. provsten) i Sydslesvig. Lønnen m.v. finansieres af staten over det årlige tilskud på finansloven, jf. afsnit 4.1.

Tabel 3 indeholder faktuelle oplysninger om præster og menighedsråd fordelt efter hvilken biskop, der varetager tilsynet med præsterne. I tabellen indgår ikke oplysninger om de DSUK-præster, der ikke er anerkendt, jf. tabel 2, eller om menighedsrådene for disse ikke-ankendte præsters menigheder.

Tabel 3: Faktuelle oplysninger om præster og menighedsråd fordelt efter hvilken biskop, der fører tilsyn med præsterne.

	DSUK		DKS
	Københavns biskop	Lolland-Falsters biskop	Haderslevs biskop
Antal præster	14	7	22
Antal menighedsrådsmedlemmer	110	69	200

2.2. Biskoppens tilsyn

Danmark

Biskoppens tilsynsfunktion omfatter dels tilsyn med folkekirkens provster og præster dels tilsyn med stiftets menighedsråd.

Tilsynet er et retligt tilsyn, dvs. et tilsyn med, at eksisterende regelsæt overholdes. Hvis dette ikke er tilfældet, indebærer tilsynet en adgang til indgriben.

Da der ikke består et egentligt over- og underordningsforhold mellem hverken biskop og præster eller mellem biskop og menighedsråd, kræver en sådan tilsynsfunktion et hjemmelsgrundlag.

⁹ Overenskomst mellem DSUK og DKS.



DSUK og DKS

DSUK er en privat organisation og er ansættelsesmyndighed for de udsendte præster. Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS) er en del af DSUK.

De danske menigheder i udlandet er således principielt uafhængige af folkekirken, idet der er tale om selvstændige evangelisk-lutherske menigheder, der er organiseret på privatretligt grundlag.

Den danske stat yder over de årlige finanslove betydelige tilskud til kirkelig betjening af danskere og dansksindede i udlandet. Disse tilskud er af historiske grunde opdelt i to bevillinger:

- 1) Tilskud til dansk kirkelig virksomhed i Sydslesvig og
- 2) Tilskud til kirkelig betjening af danskere i udlandet.

Kapitel 4 indeholder en nærmere gennemgang af DSUK og DKS' økonomi.

Ved kgl. resolution af 17. februar 2010 (bilag 1) blev den nuværende tilsynsordning indført. Det fremgår af den kgl. resolution, at præster, der er ansat og udsendt af DSUK til betjening af søfolk og medlemmer af danske evangelisk-lutherske menigheder i udlandet, kan anerkendes som præster i den danske folkekirke.

De udsendte præster skal følge folkekirkens liturgiske og rituelle forskrifter, og de står under tilsyn af en af folkekirkens biskopper.

Det er en forudsætning for tilsynet, at den konkrete præst bliver anerkendt som præst i folkekirken ved kgl. resolution. Anerkendelsen forudsætter, at vedkommende er ansat og udsendt af DSUK, og at vedkommende opfylder uddannelseskravene i lov om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. Det betyder, at pensionistpræster ("pensionerede præster, der betjener menigheder under DSUK eller DKS i en kortere periode") ikke bliver anerkendt ved kgl. resolution.

2.2.1. Biskoppens tilsyn med præsterne

Danmark

Efter Danske Lov (DL) 2-17-1 skal der i hvert stift være en superintendent (biskop), "som Kongen dertil beskikker og stadfæster, som skal have alle provster og præster under sig og holde dem til at gøre deres embede og se til, at alting går skikkeligen og ret til, som her befales."

Den hjemmel for biskoppens tilsynsfunktion, som findes i DL 2-17-1, gælder også for det gejstlige tilsyn, dvs. tilsynet med, at folkekirkens bekendelsesgrundlag og autoriserede gudstjenesteordninger og ritualer m.v. respekteres.



For så vidt angår overholdelsen af folkekirkens bekendelsesgrundlag, suppleres bestemmelserne i Danske Lov af de udførlige bestemmelser i lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager¹⁰.

Biskoppen fører ved siden af sin gejstlige tilsynsfunktion også tilsyn med, at præsten overholder ikke blot tjenestemandsløven, men også landets øvrige lovgivning. Hjemlen til dette tilsyn er DL 2-17-1, således som bestemmelsen er modificeret ved retssædvane og udtrykkelige lovbestemmelser.

Biskoppen er gennem delegation den stedlige repræsentant for Kirkeministeriet som ansættelsesmyndighed for præsten.

DSUK

Biskoppen over Københavns Stift fører, jf. den kgl. resolution fra 2010, tilsyn med præster i Europa bortset fra Sydslesvig og tilsyn med sømandspræster.

Tilsynet med øvrige præster udsendt til betjening af danske evangelisk-lutherske menigheder i udlandet føres af en af kirkeministeren udpeget biskop. Dette har siden 2010 været biskoppen over Lolland-Falsters Stift.

En oversigt findes i tabel 2 i afsnit 2.1.

Biskoppen har ikke de samme beføjelser i forhold til præster under DSUK som over for præster i Danmark. Ordningen med kgl. anerkendelse af præster og biskoppeligt tilsyn indebærer således ingen ansættelsesretlige beføjelser over for præsterne, ligesom tilsynet ikke giver mulighed for, at der kan rejses en læresag mod de pågældende.

Biskoppen udfører tilsynet ved besøg i menigheder og samtaler med præster og menigheder samt rådgivning i forhold til ansættelse af præster – i samarbejde med udlandsprovsten.

Ifølge DSUK's Vejledning til menighedsråd/kirkeråd ved de Danske Sømands- og Udlandskirker, juni 2016, omfatter det biskoppelige tilsyn bl.a. følgende:

- Tilsyn med præsternes forkyndelse og undervisning, herunder ritual og liturgi for gudstjeneste og kirkelige handlinger samt udstedelse af kollats.
- Rådgivning i samarbejde med udlandsprovsten af kirkeråd/menighedsråd om ansøgere til præstestillinger – enten skriftligt eller ved personligt møde.
- Tilsyn med kirkerummenes indretning og funktion.
- Tilsyn med kirkebøgerne.
- Kollegiale samtaler med henblik på teologisk udvikling og præstetjenesten.
- Indsættelse af præster (foretages normalt af udlandsprovsten eller efter biskoppens bemyndigelse af den lokale ambassadør, konsul, kirkerådsformand, DSUK's formand eller kollega).
- Lejlighedsvis kirkebesøg, fx i forbindelse med jubilæer og lignende, men også når anden hensigtsmæssig anledning gives, fx visitats.

¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2007.



- Ordination af teologer til præstestillinger eller andre stillinger ved udlandskirker.

Det personalemæssige ansvar ligger hos udlandsprovsten – og omfatter også MUS (medarbejderudviklingssamtaler) for præster og APV (arbejdspladsvurderinger).

DKS

Biskoppen over Haderslev Stift fører, jf. den kgl. resolution fra 2010, tilsyn med de præster, der ansættes og udsendes af DSUK til menighederne i Sydslesvig.

Antallet af præstestillinger er fastsat på finansloven og er p.t. 22.

Biskoppen har ikke de samme beføjelser i forhold til præster under DKS som over for præster i Danmark. Ordningen med kgl. anerkendelse af præster og biskoppeligt tilsyn indebærer således ingen ansættelsesretlige beføjelser over for præsterne, ligesom tilsynet ikke giver mulighed for, at der kan rejses en læresag mod de pågældende.

Det personalemæssige ansvar ligger hos udlandsprovsten – og omfatter også MUS (medarbejderudviklingssamtaler) for præster og APV (arbejdspladsvurderinger).

2.2.2. Biskoppens tilsyn med menighedsrådene

Danmark

Det følger af menighedsrådslovens § 45, at tilsynet med menighedsrådenes økonomiske forvaltning varetages af provstiudvalget og stiftsøvrigheden efter de bestemmelser, der er fastsat herom.

Tilsyn med menighedsrådenes funktion i øvrigt udøves af biskoppen efter regler herom.

Biskoppen har ingen selvstændige sanktionsmidler over for menighedsråd i forbindelse med sine tilsynsfunktioner. Konstaterer biskoppen i forbindelse med sit tilsyn ulovligheder eller ulovlige undladelser, må forholdet om nødvendigt indberettes til stiftsøvrigheden, der råder over sanktionsbestemmelser over for menighedsrådene efter menighedsrådslovens § 46.

I en række tilfælde træffer biskoppen afgørelse om kirkelige forhold efter bestemmelser herom i lovgivningen eller efter delegation fra Kirkeministeriet.

Nogle dispositioner kræver efter den kirkelige lovgivning biskoppens eller stiftsøvrighedens godkendelse eller samtykke. Som eksempel herpå kan nævnes menighedsrådets beslutninger om istandsættelse af kirkebygningen.

Biskoppen er endvidere klagemyndighed i forhold til en række beslutninger truffet af menighedsrådet.



DSUK og DKS

Ordningen med kgl. anerkendelse af præsterne og det deraf følgende biskoppelige tilsyn med præsterne indebærer ikke, at de stedlige menighedsråd bliver undergivet et tilsyn.

Biskoppen har således ikke formelle beføjelser over for menighedsrådene/kirkerådene for de udenlandske menigheder. Uanset dette er det dog i DSUK's Vejledning til menighedsråd/kirkeråd ved de Danske Sømands- og Udlandskirker, juni 2016, forudsat, at biskoppen gennem dialog med menighedsrådene i praksis udøver et tilsyn ved fx præsteansættelser og i forhold til kirkerummet, kirkelivet m.v.

2.3. Medlemskab af menigheden

Danmark

Personer, der døbes i folkekirken, bliver ved dåben medlem af folkekirken, jf. § 1 i lov om medlemskab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning¹¹. Herefter er man, uden at yderligere kræves, i besiddelse af alle de rettigheder, som følger af medlemskabet af folkekirken.

Det følger af den siden 1849 gældende religionsfrihed, jf. Grundlovens §§ 67-70, at folkekirkens medlemmer frit kan udtræde af kirken. Regler herom findes i medlemsskabslovens § 2, der erstatter de tidligere bestemmelser i menighedsrådsloven af 1922.

Medlemskabet er ikke territorielt begrænset og opretholdes derfor under ophold i udlandet, medmindre vedkommende dér tilslutter sig et andet trossamfund eller melder sig ud af folkekirken.

Medlemmer af folkekirken betaler kirkeskat til folkekirken. Den gennemsnitlige kirkeskat er på 0,88 % af den skattepligtige indkomst (2015) og udgør gennemsnitlig ca. 1.500 kr. årligt pr. medlem.

DSUK

Medlemskabet af DSUK er reguleret i Vedtægter for Danske Sømands- og Udlandskirker, som vedtaget den 19. august 2017. Disse vedtægter findes på DSUK's hjemmeside.

Det fremgår af vedtægterne, at:

(1) Medlemmer er folkekirkens menigheder, folkekirkelige valgmenigheder og frimenigheder på samme grundlag som folkekirken i Danmark, som betaler et af bestyrelsen fastsat kontingent.

(2) Medlemmer er enkeltpersoner, som betaler et af bestyrelsen fastsat kontingent.

¹¹ Medlemskabsloven – lovbekendtgørelse nr. 622 af 19. juni 2012.



(3) Medlemmer er danske menigheder i udlandet samt menighederne under Dansk Kirke i Sydslesvig tilsluttet DSUK.

DSUK oplyser endvidere, at man som medlem af DSUK støtter arbejdet for danskere i udlandet gennem et kontingent. Kontingent er ikke fradragsberettiget, men man kan altid give en donation udover sit medlemskab og få skattefradrag for den.

DKS

DKS oplyser på sin hjemmeside, at Dansk Kirke i Sydslesvig i modsætning til den tyske kirke er registreret som en forening (e.V.), hvilket betyder, at man ikke "automatisk" er medlem, ligesom man selv skal sørge for betaling af kirkeskat/kirkebidrag.

Døbte børn af medlemmer er medlemmer uden stemmeret og bidragspligt, indtil de fylder 18 år. Hvis de pågældende herefter ønsker at være medlemmer, skal de aktivt melde sig ind i DKS. Man kan blive stemmeberettiget medlem fra det fyldte 14. år (religionsmyndighed).

DKS har knapt 6.000 medlemmer, og medlemskontingentet udgør ca. 640 kr. årligt.

2.4. Valg til menighedsråd

Danmark

Menighedsrådet består af mellem fem og femten valgte medlemmer og af de i pastoratet tjenestemandsansatte sognepræster samt de overenskomstansatte præster, hvis ansættelse i pastoratet har en varighed af et år eller mere.

Antallet af valgte medlemmer fastsættes af menighedsrådet efter antallet af folkekirkemedlemmer i menighedsråds kredsen pr. 1. januar i valgåret som opgjort af Danmarks Statistik. Antallet udgør fem for det første tusinde og yderligere et medlem for hvert påbegyndt tusinde, dog ikke over femten i alt.

Hvis menighedsrådet er fælles for flere sogne, kan antallet af valgte medlemmer højst være summen af det antal valgte medlemmer, som de deltagende menighedsråd enkeltvis er berettiget til, og skal mindst være det antal valgte medlemmer, som det samlede antal folkekirkemedlemmer i de deltagende sogne ville berettige til, hvis sognene udgjorde én samlet menighedsråds kredse. Hvert sogn skal mindst have 1 valgt medlem.

Reglerne om menighedsrådets sammensætning fremgår af § 2 i lov om menighedsråd¹².

Menighedsrådet vælges for 4 år. Antallet af valgte menighedsrådsmedlemmer er ca. 12.600.

¹² Lovbekendtgørelse nr. 771 af 24. juni 2013.



I Københavns Stift er der (august 2018) 873 valgte medlemmer, i Lolland-Falsters Stift 419 valgte medlemmer og i Haderslev Stift 1.098 valgte medlemmer. Se Tabel 1 i afsnit 2.1.

Bestemmelserne om valgret fremgår af lov om valg til menighedsråd¹³ § 2. Valgret har ethvert medlem af folkekirken, der er fyldt 18 år og har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt i et år forud for valgdagen.

Valgmenighedsmedlemmer har ikke valgret til menighedsråd.

Den, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, har ikke valgret.

Valgbar er enhver, der opfylder betingelserne for valgret. Præster ansat i folkekirken er ikke valgbar. Reglerne om valgbarhed fremgår af lov om valg til menighedsråd § 4.

Valgretten kan kun udøves, hvis man er bosat i Danmark.

DSUK

I DSUK's Vejledning til menighedsråd/kirkeråd ved de Danske Sømands- og Udlandskirker, juni 2016, nævnes, at der blandt DSUK's menigheder/kirker findes to betegnelser for, hvad der i folkekirken betegnes menighedsråd, nemlig både menighedsråd og kirkeråd. Det skyldes en historik, hvor sømandskirkerne og enkelte andre kirker traditionelt har haft et kirkeråd, hvilket ikke er direkte sammenligneligt med menighedsråd.

DSUK har til brug for arbejdsgruppens arbejde oplyst, at rådene ved størstedelen af menighederne fungerer som foreningsbestyrelser, der vælges demokratisk ved en generalforsamling. Enkelte steder har man dog stadig tradition for, at enkelte medlemmer i rådet er udpeget, og få steder er rådene selvkonstituerende.

I alle kirke-/menighedsråd er præsten født medlem.

Antallet af valgte medlemmer i de menigheder, hvor biskoppen over Københavns Stift har tilsynet med præsten, er:

125 valgte medlemmer – heraf i alt 110 valgte medlemmer i de menigheder, hvor præsten er anerkendt.

Antallet af valgte medlemmer i de menigheder, hvor biskoppen over Lolland-Falsters Stift har tilsynet med præsten, er:

Ca. 76 valgte medlemmer – heraf i alt 69 valgte medlemmer i de menigheder, hvor præsten er anerkendt.¹⁴

¹³ Lovbekendtgørelse nr. 772 af 24. juni 2013.

¹⁴ Tallene er oplyst af DSUK's sekretariat september 2018.



DKS

P.t. er der 29 menigheder under DKS¹⁵.

DSUK har oplyst, at medlemmerne af det enkelte menighedsråd typisk vælges for 4 år ad gangen, og at menighedsrådenes størrelse varierer fra 4-11 medlemmer. Antallet af medlemmer i menighedsrådene i Sydslesvig bestemmes i de enkelte råds vedtægter, som godkendes af DSUK's bestyrelse.

Antallet af valgte menighedsrådsmedlemmer er (august 2018) 200.

Menighedens myndige medlemmer – og evt. unge over 14 år, der er medlemmer og indskrevet med stemmeret, jf. afsnit 2.3. – vælger menighedsrådet på generalforsamlingen.

Valgbare er alene myndige medlemmer over 18 år.

Herudover findes der som nævnt i afsnit 2.1 et Kirkeråd, der er DKS' bestyrelse. Kirkerådet består af provsten, som er født medlem og formand, og har derudover 7 læge og 3 gejstlige medlemmer, der vælges i 6 valgkredse for en periode på 4 år. Kirkerådets sammensætning er fastsat i vedtægten for Dansk Kirke i Sydslesvig og kan ændres af Kirkerådet.

¹⁵ Antal oplyst af DSUK's sekretariat september 2018.



3. Lovgivningen i Norge og Sverige

I dette kapitel beskrives ordningerne med udlandsmenigheder i henholdsvis Norge og Sverige, der på en række områder adskiller sig fra den danske ordning. Til brug for sammenligning er den danske ordning nævnt sidst i kapitlet.

Kapitlet er skrevet på baggrund af notater udarbejdet af Den norske kirke og Svenska Kyrkan, hvor de har redegjort for, hvorledes det forholder sig med medlemmer i udlandet, kirkeskat, udsendelse af præster, samt hvorledes udlandsmenighederne er finansieret, og om disse har indflydelse på bispevalget.

3.1. Norge

I lov af 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven) § 3 nr. 1 er det fastsat, at medlemmer af Den norske kirke, som er norske statsborgere, beholder deres medlemskab ved ophold i udlandet.

Medlemmer af Den norske kirke, som ikke er norske statsborgere, beholder derimod ikke deres medlemskab, hvis de bosætter sig i udlandet.

Den norske kirke har ikke et system med kirkeskat. Finansieringssystemet er delt mellem stat og kommune. Stat og kommune giver årlige tilskud til Den norske kirke. Medlemmer af Den norske kirke, som er bosat i udlandet, betaler derfor heller ikke nogen særskilt kirkeskat.

Det er Sjømannskirken, dvs. en privat organisation, der udsender præsterne til sjømannskirkerne og er arbejdsgiver for disse. Sjømannskirken har selv fastsat et krav om medlemskab af Den norske kirke, Den Evangelisk Lutherske Frikirke eller et andet Luthersk kirkesamfund for præster, der betjener udlandsmenighederne.

Præster skal være ordinerede som præster i Den norske kirke. Sjømannskirken har hovedsæde i Bergen, og det er derfor ved kgl. resolution af 7. september 1865 besluttet, at det er Bjørgvin biskoppen, der fører tilsyn med udlandsmenighederne og de udsendte præster. Det følger af ordinationen, at sjømannspræsterne i deres tjeneste står under samme tilsyn som præster i Den norske kirke i øvrigt.

Ved ansættelse af præster giver Bjørgvin biskoppen en vurdering af ansøgerne. Biskoppen giver også kollats, men kollats er ikke en forudsætning for ansættelse i Sjømannskirken, jf. Sjømandskirkens beslutning af 17. marts 2009.

Den norske kirke giver ikke selv økonomisk støtte til Sjømannskirken, men Kulturdepartementet (dvs. den norske stat) bevilger hvert år et tilskud til Sjømannskirken. Det er kun dele af Sjømandskirkens budget, som bliver finansieret af staten. Resten af finansieringen sker ved indsamlinger, frivillige bidrag i Norge og ved sjømannskirkerne i udlandet.

Menighedsråd og præster i udlandet deltager ikke i bispevalget.

Bjørgvin biskoppen er jævnligt på visitats hos udlandsmenighederne.



Som ordinerede præster har sømannspræsterne adgang til at udføre kirkelige handlinger i udlandet i overensstemmelse med Den norske kirkes liturgi. Registrering af kirkelige handlinger, herunder ind- og udmeldinger i Den norske kirke, sker elektronisk gennem Den norske kirkes medlemsregister.

Arbejdet i udlandet er hovedsageligt organiseret i lokale sømannskirker. Ved den lokale sømannskirke er der nedsat et lokalt kirkeråd eller et lokalt kirkestyre, afhængig af om Sømannskirken har valgt at etablere et selskab, en stiftelse eller lignende med det formål at forvalte, eje eller drive den lokale sømannskirke.

Det lokale kirkeråd er et rådgivende organ for den daglige leder, mens kirkestyret har større beslutningsmyndighed. Dette følger af Sømannskirkens eget private reglement.

Menighederne og de norske kirker uden for Norge er ikke omfattet af norsk kirkelig lovgivning. Menighederne har derfor ikke rettigheder og pligter over for Den norske kirke. Præsterne i Den norske kirke, som gør tjeneste i sømannskirkerne, har dog rettigheder og pligter i kraft af deres ordination, jf. ovenfor.

3.2. Sverige

Et medlem af Svenska Kyrkan mister ikke sit medlemskab, når vedkommende flytter til udlandet.

Svenskere i udlandet skal selv aktivt søge om at blive medlem af en udlandsmenighed. Er man medlem af en udlandsmenighed, betaler man en medlemsafgift direkte til menigheden – denne afgift varierer fra menighed til menighed.

En person, som er registreret i et andet land og betaler skat i dette land, betaler ikke kirkeskat til Svenska Kyrkan.

De udsendte præster og diakoner, samt en del kirkemusikere er ansat i og udsendt af Svenska Kyrkan. Administratorer, assistenter m.fl. er ansat lokalt af de forskellige menigheder.

Hvorvidt der ydes tilskud fra Svenska Kyrkan til udlandsmenighederne beror på, om der er tale om en prioriteret udlandsmenighed. Generelt er tanken, at Svenska Kyrkan betaler det udsendte personale, og at alle andre udgifter dækkes af udlandsmenighederne.

Ud over tilskud fra Svenska Kyrkan har udlandsmenighederne andre indtægter fra cafévirksomhed, kollekter, private donationer og en årlig julebazar.

De svenske udlandsmenigheder hører under Visby Stift. Dvs. at det er biskoppen over Visby Stift, som fører tilsyn med de svenske udlandsmenigheder.

Svenska Kyrkans virksomhed reguleres af Kyrkoordningen. I Kyrkoordningen kap. 8, § 14a, pkt. 3-4 reguleres udlandsmenighedernes indflydelse ved bispevalg. Efter disse bestemmelser har præster og diakoner stemmeret ved bispevalget i Visby Stift. Derudover skal hver udlandsmenigheds kyrkoråd have



lige så mange stemmeberettigede, som der er præster og diakoner ved menigheden.

Et eksempel kan være udlandsmenigheden i London, hvor der er ansat 2 præster og 1 diakon. Dvs. at regnestykket lyder: $2+1+3 = 6$ stemmer ved bispevalget i Visby Stift.

Bestemmelserne i Kyrkoordningen kap. 9, § 2a, regulerer udlandsmenighedernes indflydelse i Domkapitlet i Visby Stift. Når Domkapitlet behandler sager, som vedrører Svenska Kyrkan i udlandet, skal det have en særskilt sammensætning. To medlemmer i Domkapitlet skal repræsentere udlandsmenighedernes interesse. En af disse valgte skal være præst eller diakon. Den andre skal være en "valgbar i en udlandsmenighed", hvilket normalt vil være en lægmand.

Svenska Kyrkans højst besluttende organ er Kyrkomötet, som i alt har 251 valgte medlemmer. 2 af disse 251 skal være valgte fra udlandsmenighederne.

3.3. Danmark

Flytter en person til udlandet, bevarer denne sit medlemskab af folkekirken, medmindre vedkommende selv melder sig ud. Hvis vedkommende er skattepligtig i Danmark, betales en gennemsnitlig kirkeskat, der afregnes til den seneste bopælskommune og derfra udbetales som en del af det lokale kirkeskatteprovenu.

En person, der bor i udlandet, men er skattepligtig i Danmark, kan blive fritaget for at betale kirkeskat, hvis vedkommende i stedet forpligter sig til at betale et tilsvarende beløb til den lokale menighed under DSUK/DKS.

Der henvises i øvrigt til kapitel 2 og 4 for så vidt angår tilsyn m.v. med DSUK/DKS-præster samt de økonomiske forhold.



4. DSUK og DKS' økonomi

I dette kapitel beskrives DSUK og DKS' økonomi.

Tallene til brug for dette afsnit er indhentet fra DSUK og blev præsenteret af DSUK's administrationschef Tommy Liechti på arbejdsgruppens møde den 11. juni 2018.

4.1. Statens tilskud til DKS og DSUK

DSUK er en privat organisation og er ansættelsesmyndighed for de udsendte præster. Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS) er en del af DSUK.

De danske menigheder i udlandet er således principielt uafhængige af folkekirken, idet der er tale om selvstændige evangelisk-lutherske menigheder, der er organiseret på privatretligt grundlag.

Den danske stat yder over de årlige finanslove betydelige tilskud til kirkelig betjening af danskere og dansksindede i udlandet. Disse tilskud er af historiske grunde opdelt i to bevillinger: 1) Tilskud til dansk kirkelig virksomhed i Sydslesvig og 2) Tilskud til kirkelig betjening af danskere i udlandet.

Af finansloven for 2017 fremgår følgende:

§ 22.11.05 – Tilskud til dansk kirkelig virksomhed i Sydslesvig

Budgetspecifikation:

Mio. kr.	2014	2015	2016	F	2018	2019	2020
Udgiftsbevilling	14,8	14,5	13,9	14,1	14,1	14,1	14,1
10. Almindelig virksomhed							
Udgift	14,8	14,5	13,9	14,1	14,1	14,1	14,1
41. Overførselsudgifter til EU og øvrige udland	14,8	14,5	13,9	14,1	14,1	14,1	14,1

10. Almindelig virksomhed

Tilskuddet ydes til Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS), der yder kirkelig betjening til den danske menighed i Sydslesvig. DKS' virksomhed er dels finansieret af tilskuddet, dels af andre indtægter, herunder medlemsbidrag. Statens tilskud medgår til finansiering af 22 præstestillinger mv. Dansk Kirke i Sydslesvig har udarbejdet en strukturreform frem til 2020 for betjening af menighederne i Sydslesvig, der indebærer, at antallet af præstestillinger i 2015 og 2016 er reduceret med én stilling, og at tilskuddet er reduceret med 0,6 mio. kr.

§ 22.11.06 – Tilskud til kirkelig betjening af danskere i udlandet

Budgetspecifikation:

Mio. kr.	2014	2015	2016	F	2018	2019	2020
Udgiftsbevilling	9,3	9,9	10,5	10,7	10,7	10,7	10,7
10. Almindelig virksomhed							
Udgift	9,3	9,9	10,5	10,7	10,7	10,7	10,7
41. Overførselsudgifter til EU og øvrige udland	9,3	9,9	10,5	10,7	10,7	10,7	10,7

10. Almindelig virksomhed



Tilskuddet ydes til Danske Sømands- og Udlandskirker (DSUK) til kirkelig betjening af danskere i udlandet. DSUK's virksomhed er dels finansieret af tilskuddet, dels af andre indtægter, herunder medlemsbidrag. Statens tilskud medgår til finansieringen af 21 sømandspræster, assistenter til sømandspræsterne, præster i storbykirker, ungdomsarbejde samt administrationstilskud. Bevillingen til DSUK er øget med én præstestilling og 0,6 mio. kr. i både 2015 og 2016 til styrkelse af den kirkelige betjening af danskere i udlandet.

4.2. DSUK og DKS' økonomi

Der udarbejdes hvert år et samlet regnskab for DSUK herunder DKS' økonomi. Dette forelægges DSUK's bestyrelse og Kirkerådet for DKS.

Finanslovsbevillingen "Tilskud til dansk kirkelig virksomhed i Sydslesvig" kanaliseres via DSUK til DKS, jf. overenskomst mellem DSUK og DKS.

Finanslovens bevilling til arbejdet i Sydslesvig anvendes til løn og lønrelaterede omkostninger til provsten og præsterne (22 stillinger) samt til forretningsføreren og kirkekontorets personale. Den resterende del af bevillingen administreres af Kirkerådet og anvendes til anskaffelse og vedligeholdelse af tjenesteboliger, kirker og menighedslokaler.

I 2017 var det særskilte finanslovstilskud til dansk kirkelig virksomhed i Sydslesvig på 14,1 millioner kroner. Det særskilte finanslovstilskud til kirkelig betjening af danskere i udlandet var i 2017 på 10,7 millioner kroner.

DSUK's administrationschef Tommy Liechti præsenterede på arbejdsgruppens møde den 11. juni 2018 tal for DSUK og DKS.



Indtægterne i 2016 var følgende:

Kroner Indtægter	DSUK's virksomhed i DK	Udlandskirker	DSUK organisation samt udlandskirker (sum af kolonne 1+2)	DKS inkl. enkelte menigheders regnskab	Sum af kolonne 4 + 5
Folkekirken	1.191.787	-	1.191.787	-	1.191.787
Offentlig dansk	10.900.949	-	10.900.946	13.900.000	24.800.946
Private, i alt	1.175.609	10.564.152	11.739.761	3.952.524	15.392.285
Salgsindtægter i alt	15.488	11.401.537	11.416.985	57.453	11.474.438
Virksomheder og fonde i alt	8.467.995	4.873.200	13.341.195	2.915.133	16.256.328
Andre indtægter, i alt	4.542	903.712	908.254	1.502.776	2.411.030
Total indtægter	21.759.327	27.742.601	49.498.928	22.327.886	71.826.814

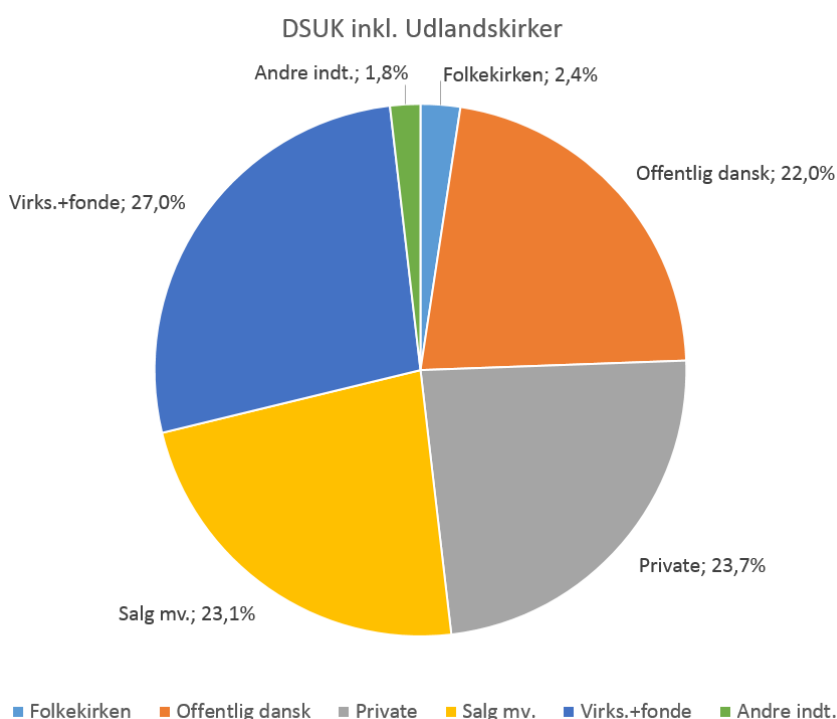
Procentfordeling % Indtægter	DSUK's virksomhed i DK	Udlandskirker	DSUK samt udlandskirker (sum af kolonne 1+2)	DKS inkl. enkelte menigheders regnskab	Sum af kolonne 4 + 5
Folkekirken	5,5%	0,0%	2,4 %	0,0%	1,7 %
Offentlig dansk	50,1%	0,0%	22,0%	62,3%	34,5%
Private, i alt	5,4%	38,1%	23,7%	17,7%	21,8%
Salgsindtægter i alt	0,1%	41,1%	23,1%	0,3%	16,0%
Virksomheder og fonde i alt	38,9%	17,6%	27,0%	13,1%	22,6%
Andre indtægter, i alt	0,0%	3,3%	1,8%	6,7%	3,4%
Total indtægter	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Som det fremgår af tallene ovenfor, udgør DSUK's (inkl. menighederne i Sydslesvig og det øvrige udland) indtægter i alt ca. 71,8 mio. kr. i 2016. Af disse vedrører ca. 21,8 mio. kr. DSUK's virksomhed – herunder statens tilskud til betjening af danskere i udlandet (bortset fra Sydslesvig) - 27,7 mio. kr. vedrører menighederne i Europa (bortset fra Sydslesvig) og det øvrige udland,



mens 22,3 mio. kr. vedrører den kirkelige betjening i Sydslesvig (inkl. statens tilskud hertil).

Når man ser på DSUK inkl. kirkerne i Europa (bortset fra Sydslesvig) og det øvrige udland kommer 22 % af indtægterne fra staten, 23,7 % fra private (medlemskontingent, gaver m.v.), 23,1 % fra salgsindtægter (lodsedler, bazar m.v.), 27 % fra virksomheder og fonde, mens 2,4 % er kollekt og tilskud fra menighedsråd i Danmark, og 1,8 % er øvrige indtægter. Tilskud fra virksomheder og fonde bevilges ofte til renovering af kirkebygninger



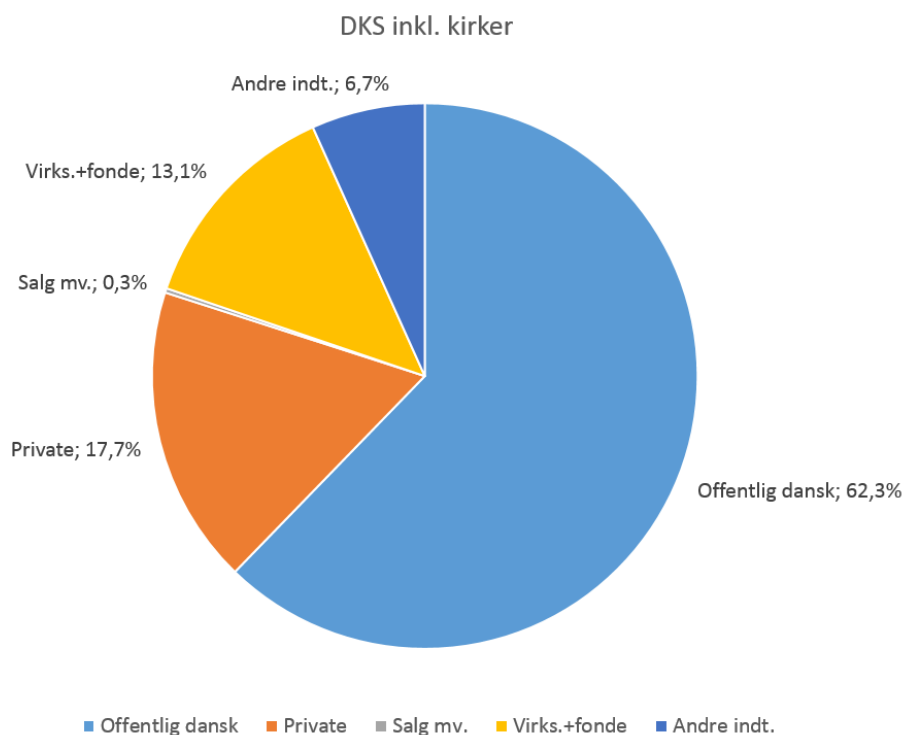
Ser man særskilt på DKS, udgør tilskuddet fra staten godt 62 % af de samlede indtægter. 17,7 % – eller ca. 4 mio. kr. – er fra private i form af medlemskontingent og gaver. Indtægter fra private for DSUK inkl. kirker uden DKS er som nævnt ovenfor ca. 11,7 mio. kr., hvilket procentvis er noget højere end for DKS, nemlig 23,7 %.

Det samlede medlemstal for DKS er ifølge DKS' årsberetning fra 2017 på 5.822. Det samlede medlemsbidrag til menighederne beløb sig i 2017 til 501.929,08 € mod 503.385,19 € i 2016. Omregnet til danske kroner er medlemsbidraget i 2017 således på ca. 3,75 mio. kr.

Medlemskontingentet pr. medlem udgør således ca. 86 euro pr. medlem i 2017 – eller ca. 640 kr. Til sammenligning udgør en gennemsnitlig kirkeskat i Danmark ca. 1.500 kr. (2015). Det bemærkes i den sammenhæng, at DSUK på



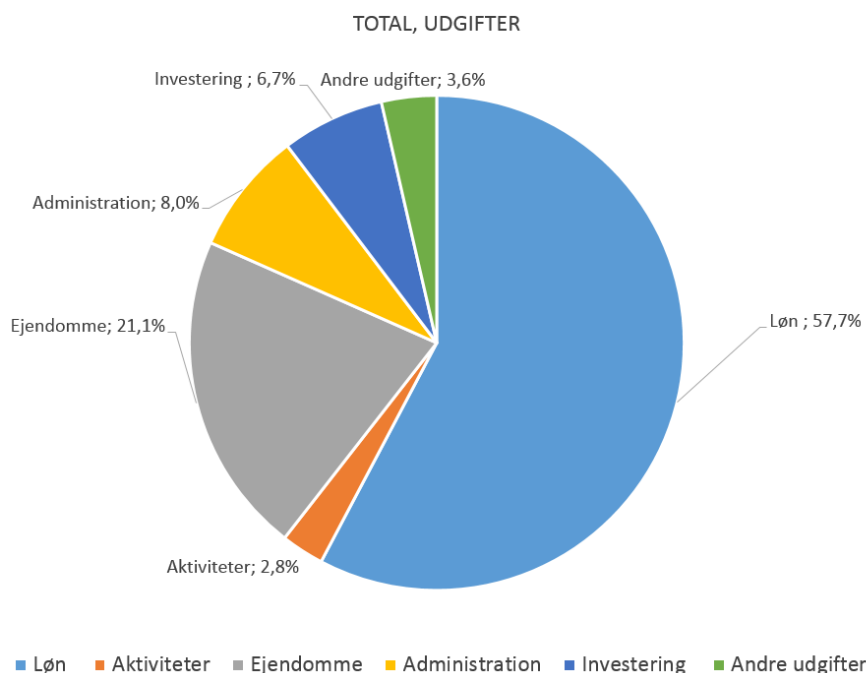
mødet den 11. juni 2018 oplyste, at medlemmerne af DKS ofte også er medlemmer af EKD¹⁶, hvor der også betales kontingent.



Ser man på tallene for DSUK som organisation, er det værd at bemærke, at salgsindtægterne for organisationen som helhed kun udgør 0,1 %, hvorimod det er hele 41,1 % af indtægterne, der stammer fra salg, hvis kun man ser på udlandskirkerne. Indtægter fra salg er altså den væsentligste indtægtskilde for udlandskirkerne modsat DSUK som organisation og DKS inkl. kirkernes egen økonomi.

Derudover bemærkes det, at ser man på DSUK som organisation, er det offentlige danske tilskud på 50,1 %, mens det for DSUK inkl. kirkernes egne indtægter uden DKS er procentvis væsentlig mindre, nemlig 22,0 %. Denne forskel skyldes, at statens tilskud til kirkebetjening af danskere i udlandet udbetales til DSUK som organisation. Som det fremgår af Tabel 2 i afsnit 2.1., afholder DSUK store dele af udgifterne til løn til de udsendte præster. Sammenlignet med DKS inkl. kirkernes egen økonomi, hvor det offentlige tilskud er på 62,3 %, er der i den henseende en væsentlig forskel på, hvor stor en andel af de samlede indtægter statens tilskud udgør i henholdsvis Sydslesvig og i den øvrige del af udlandsmenighederne.

¹⁶ Evangelische Kirche in Deutschland



Som det fremgår, udgør lønudgifterne (til udsendte præster, assistenter og lokalt ansatte) ca. 58 % af de totale udgifter i DSUK (inkl. DKS). Udgifter til ejendomme udgør ca. 21 % af de samlede udgifter, mens administration udgør 8 % af udgifterne. De sidste ca. 13 % af udgifterne vedrører investeringer, aktiviteter og andre udgifter.

Særligt om fonde

DSUK har oplyst, at DSUK som organisation typisk modtager mellem 1,5 og 2 mio. kr. fra fonde til brug i den almindelige drift.

De tilknyttede kirker modtager tilsvarende mellem 1 og 1,5 mio. kr. i alt fra fonde uden særlige betingelser knyttet til bevillingerne.

DSUK som organisation modtager og videresender typisk mellem 3 og 4,5 mio. kr. fra fonde til konkrete projekter ved kirkerne.

Derudover modtager kirkerne typisk beløb i samme størrelse direkte fra fonde – altså uden om DSUK -- til konkrete, øremærkede projekter.

Dertil kommer, med flere års mellemrum, store bevillinger til særlige projekter.

Inden for de seneste 10 år kan man nævne:

- 25 mio. kr. til renovering af kirken i Rotterdam – en fondsbevilling til DSUK.
- 20 mio. kr. til renovering af kirken i London – mange forskellige fondsbevillinger direkte til kirken.
- 7 mio. kr. til renovering af kirken i New York – mange forskellige fondsbevillinger direkte til kirken.



5. Modeller for tættere tilknytning mellem DSUK/DKS og folkekirken

I dette kapitel beskrives forskellige modeller for at give præster, der er ansat og udsendt af DSUK, samt menighedsrådene ved disse præsters menigheder stemmeret ved bispevalg. Samtidig belyses det, hvilke konsekvenser stemmeretten ved bispevalget bør have for ansættelsesvilkår, tilsyn og økonomi.

Ved hver model er der desuden en gennemgang af fordele og ulemper ved modellen.

Model 1 – Den nuværende ordning bibeholdes

Model 1 – Den nuværende ordning bibeholdes			
	Danmark	DKS	DSUK
Antal menigheder, menighedsråd og præster	<p>Københavns Stift:</p> <p>93 sogne og 91 menighedsråd 873 valgte menighedsrådsmedlemmer 222 præster I alt 1.095 stemmeberettigede</p> <p>Lolland-Falsters Stift</p> <p>100 sogne og 64 menighedsråd 419 valgte menighedsrådsmedlemmer 59 præster I alt 478 stemmeberettigede</p> <p>Haderslev Stift:</p> <p>173 sogne og 148 menighedsråd 1.098 valgte menighedsrådsmedlemmer 185 præster I alt 1.283 stemmeberettigede</p>	Der er 200 valgte menighedsrådsmedlemmer og 22 præster.	<p>Biskoppen over Københavns Stift fører tilsyn med 14 sømands- og udlandspræster, der er anerkendt ved kgl. resolution.</p> <p>Menighedsrådene/kirkerådene i menighederne de pågældende steder har i alt 110 valgte medlemmer.</p> <p>Biskoppen over Lolland-Falsters Stift fører tilsyn med 7 udlandspræster, der er anerkendt ved kgl. resolution.</p> <p>Menighedsrådene/kirkerådene de pågældende steder har i alt 69 valgte medlemmer.</p>

Deltagelse i bispevalg	Folkekirkens biskopper ansættes på grundlag af et valg, der afholdes i stiftet. Reglerne om stemmeret er beskrevet i kapitel 2.1.	Hverken de valgte medlemmer af menighedsrådene eller præsterne har stemmeret ved de danske bispevalg.	
Tilsyn	Biskoppens tilsynsfunktion omfatter dels tilsyn med folkekirkens provster og præster, dels tilsyn med stiftets menighedsråd. Tilsynet er et retligt tilsyn, dvs. et tilsyn med, at eksisterende regelsæt overholdes. Hvis dette ikke er tilfældet, indebærer tilsynet en adgang til indgriben. Biskoppen er gennem delegation den stedlige repræsentant for Kirkeministeriet som ansættelsesmyndighed for præsten.	Tilsynsopgaven er fordelt mellem biskoppen over Københavns Stift, biskoppen over Lolland Falster Stift og biskoppen over Haderslev Stift. Som beskrevet i kapitel 2.2.1 har biskoppen ikke de samme beføjelser i forhold til præster under DSUK som over for præster i Danmark. Ordningen med kgl. anerkendelse af præster og biskoppeligt tilsyn indebærer således ingen ansættelsesretlige beføjelser over for præsterne, ligesom tilsynet ikke giver mulighed for, at der kan rejses en læresag mod de pågældende.	
Økonomi	Staten yder tilskud til fællesfonden på 40 pct. af fællesfondens udgifter til lønninger til præster og provster svarende til 1.892,8 årsværk. Herudover betaler staten pension til tidligere tjenestemandsansatte præster. Kirkeskatten udgør størstedelen af folkekirkens indtægter. Det er kun medlemmer af folkekirken, som betaler kirkeskat. Kirkeskatten består af den lokale kirkeskat og landskirkeskatten.	Den danske stat yder tilskud til arbejdet i Sydslesvig. Statens tilskud medgår til finansiering af 22 præstestillinger mv. Herudover yder staten et tilskud til pensionskassen af 1950, der sikrer, at bl.a. præster i DKS får pension svarende til tjenestemandspensionen. Der henvises i øvrigt til kapitel 4.	Den danske stat yder tilskud til DSUK. Statens tilskud medgår til finansieringen af 21 sømandspræster, assistenter til sømandspræsterne, præster i storbykirker, ungdomsarbejde samt administrationstilskud. Herudover yder staten et tilskud til pensionskassen af 1950, der sikrer, at bl.a. præster i DSUK får pension svarende til tjenestemandspensionen. Der henvises i øvrigt til kapitel 4.
Lovgivning	Lovgivningsmæssigt skal der ikke foretages ændringer	Lovgivningsmæssigt skal der ikke foretages ændringer	Lovgivningsmæssigt skal der ikke foretages ændringer



Fordele ved denne model:

Ved en uændret videreførelse af den nuværende ordning vil DSUK og DKS også fremover kunne være de uafhængige private organisationer, som har været grundlaget for det hidtidige virke blandt danskere i udlandet. Derudover vil det biskoppelige tilsyn ikke blive udvidet til også i fuldt omfang at omfatte de præster, der er udsendt til menighederne i udlandet, og dermed ikke påvirke biskoppens øvrige opgaver. Der vil ikke skulle foretages ændringer i gældende regelsæt.

Der er p.t. parallelitet til ordningen i Norge, hvor betjeningen af den norske kirkes medlemmer også varetages i privat regi.

Ulemper ved denne model:

En opretholdelse af den eksisterende ordning vil ikke imødekomme det ønske om indflydelse ved bispevalg, som DKS har fremsat, og som biskoppen over Haderslev Stift har støttet. Ønsket er bl.a. begrundet i, at der er en oplevelse af, at tilsynet mangler et lokalt mandat fra præsterne og menighederne i Sydslesvig.



Model 2 – Kirkerådet i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg

Model 2 – Kirkerådet i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg	
Forslag	Det foreslås, at Kirkerådet, der består af 7 læge, 3 præster og provsten, får stemmeret ved bispevalget
Betydning	<p>Haderslev Stift i dag:</p> <p>1.098 valgte menighedsrådsmedlemmer</p> <p>185 præster</p> <p>I alt 1.283 stemmeberettigede</p> <p>Nye stemmer: 11 stemmer fra Kirkerådet</p> <p>Disse stemmer vil udgøre ca. 0,9% af stemmerne.</p>
Mulig ændring i ansættelsesforhold	<p>Det kan overvejes, om provstens ansættelsesforhold skal ændres, sådan at vedkommende ansættes af kirkeministeren og dermed bliver undergivet tilsyn på samme måde som præster i Danmark. Dette vil betyde, at der som led i tilsynet kan tages ansættelsesretlige skridt, ligesom der vil kunne rejses læresag mod den pågældende provst.</p> <p>De øvrige gejstlige medlemmer er valgte blandt præsterne i Sydslesvig og vil derfor blive udskiftet ved nyvalg. Det foreslås derfor ikke, at disse præster bliver ansat af kirkeministeren.</p>
Mulig ændring i økonomi	<p>Statens tilskud medgår til finansiering af 22 præstestillinger og skal, for så vidt angår provstestillingen, omlægges, så det indgår i bevillingen til præsteløn på finansloven.</p> <p>Provsten er i dag medlem af Pensionskassen af 1950. Staten modtager 15 % i pensionsbidrag og afholder den fulde pensionsudgift for medlemmerne af pensionskassen af 1950. En overflytning indebærer derfor ikke nye udgifter for staten.</p>
Behov for lovgivning	Der skal foretages ændring i lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning

Fordele ved denne model:

Kirkerådet har 11 medlemmer og vil dermed udgøre mindre end 1 % af det samlede antal stemmeberettigede menighedsrådsmedlemmer og præster i Haderslev Stift.



Kirkerådet minder i sin sammensætning umiddelbart om et provstiudvalg i Danmark, som består af provsten, en repræsentant for provstiets præster og 4-8 læge medlemmer, og som er valgt af provstiets menighedsråd. Heroverfor står, at en række af Kirkerådets opgaver svarer til et menighedsråds. Det er således Kirkerådet, der som bestyrelse for DKS har ansvaret for erhvervelse eller opførelse af kirker, menighedslokaler og præstegårde og deres drift samt anskaffelse af inventar og udstyr til disse bygningers brug.

Antallet af stemmeberettigede fra Kirkerådet vil svare til det antal stemmeberettigede, en valgmenighed med indtil 6.000 medlemmer og en præst har ved valget af den tilsynsførende biskop.

Hvis provstens stemmeret betinges af, at vedkommende knyttes tættere til folkekirken, ved at provsten ansættes af kirkeministeren, vil dette betyde, at vedkommende bliver undergivet tilsyn af biskoppen i kraft af ansættelsen. Der vil dermed som led i tilsynet kunne tages ansættelsesretlige skridt over for provsten, ligesom lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager vil finde anvendelse i forhold til provsten.

Heroverfor står dog, at den nuværende ordning, for så vidt angår ansættelse af provsten, delvist kan sammenlignes med de forhold, der gør sig gældende for valgmenighedspræster, hvor biskoppen heller ikke som led i tilsynet kan tage ansættelsesretlige skridt eller rejse læresag mod valgmenighedspræsten.

Ordningen med, at provsten er ansat af kirkeministeren, har tidligere fungeret i forhold til de præster, der blev udsendt af Dansk Sømandskirke i fremmede Havne, og som var under tilsyn af Københavns biskop og Holmens Provst.

Ulemper ved denne model:

Kirkerådets – og dermed DKS' – indflydelse vil være beskeden, og modellen vil muligvis ikke fuldt ud imødekomme DKS' ønske om at få indflydelse på bispevalget. Der vil således formentlig stadig være en oplevelse af, at tilsynet mangler et lokalt mandat fra præsterne og menighederne i Sydslesvig.

Hvis provsten ansættes af kirkeministeren, vil DSUK og dermed DKS som privat organisation miste den endelige indflydelse på valg af provst. En ledende figur i DKS vil derfor ikke have den tætte tilknytning til DKS, som kendes i dag.

Det kan desuden være en ulempe, at tilsynet med provsten adskiller sig fra tilsynet med de øvrige præster i DKS.

Kirkerådet er en bestyrelse i en privat organisation. Antallet af medlemmer af Kirkerådet er fastsat i vedtægten for Dansk Kirke i Sydslesvig og kan ændres af Kirkerådet. Dermed vil Kirkerådet gennem en ændring af vedtægten kunne beslutte antallet af stemmer ved bispevalget. Der er tale om en forening i Tyskland og dermed en forening undergivet tysk ret. Der er således ikke umiddelbart mulighed for, at der kan fastsættes dansk lovgivning om Kirkerådets sammensætning og virksomhed, ligesom der ikke vil kunne indføres et tilsyn med Kirkerådet svarende til det tilsyn, biskoppen/stiftsøvrigheden har med menighedsrådene i Danmark.



En ordning som skitseret i denne model kan muligvis have den afledte konsekvens, at de øvrige menigheder under DSUK, ud fra et lignende ønske om en tættere tilknytning til folkekirken, også ønsker at få stemmeret ved bispevalg, jf. i øvrigt bemærkningerne under model 5.



Model 3 A – Kirkerådet og samtlige præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg

Model 3 A – Kirkerådet og samtlige præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg	
Forslag	Det foreslås, at Kirkerådet, der består af 7 læge, 3 præster og provsten, samt de øvrige 18 præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalget.
Betydning	<p>Haderslev Stift i dag:</p> <p>1.098 valgte menighedsrådsmedlemmer</p> <p>185 præster</p> <p>I alt 1.283 stemmeberettigede</p> <p>Nye stemmer: 7 læge medlemmer fra Kirkerådet og 22 præster, i alt 29 stemmer</p> <p>Disse stemmer vil udgøre ca. 2,2 % af stemmerne.</p>
Mulig ændring i ansættelsesforhold	<p>Det kan overvejes, om præsternes og provstens ansættelsesforhold skal ændres, sådan at de ansættes af kirkeministeren og dermed bliver undergivet tilsyn på samme måde som præster i Danmark. Dette vil betyde, at der som led i tilsynet kan tages ansættelsesretlige skridt, ligesom der vil kunne rejses læresag mod de pågældende.</p> <p>Det personalemæssige ansvar, som på nuværende tidspunkt ligger hos udlandsprovsten vil med ændringen overgå til biskoppen og DKS-provsten som lokal arbejdsgiverrepræsentant.</p>
Mulig ændring i økonomi	<p>Statens tilskud medgår til finansiering af 22 præstestillinger og skal ved en ændring af ansættelsesforholdene omlægges, så det indgår i bevillingen til præsteløn på finansloven.</p> <p>Præsterne og provsten er i dag medlemmer af Pensionskassen af 1950. Staten modtager 15 % i pensionsbidrag og afholder den fulde pensionsudgift for medlemmerne af pensionskassen af 1950. En overflytning indebærer derfor ikke nye udgifter for staten.</p>
Behov for lovgivning	Der skal foretages ændring i lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning



Fordele ved denne model:

Stemmeret ved bispevalg for Kirkerådets 7 læge medlemmer og de 22 præster i Sydslesvig vil medføre en tættere tilknytning for DKS-præsterne til folkekirken. Stemmeretten vil derfor kunne opleves som udtryk for, at tilsynet også har et lokalt mandat fra præsterne og til dels menighederne i Sydslesvig.

Indflydelsen vil udgøre godt 2 % af det samlede antal stemmeberettigede menighedsrådsmedlemmer og præster i Haderslev Stift.

En ændring af ansættelsesforholdene for præsterne vil betyde, at de pågældende bliver undergivet tilsyn af biskoppen i kraft af ansættelsen. Der vil dermed som led i tilsynet kunne tages ansættelsesretlige skridt over for præsterne, ligesom lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager vil finde anvendelse. Dermed kommer der til at gælde samme tilsynsregler for præsterne i Sydslesvig som for de øvrige præster i Haderslev Stift.

Ulemper ved denne model:

Antallet af stemmeberettigede vil være væsentligt højere end det antal stemmeberettigede, en valgmenighed med indtil 6.000 medlemmer og en præst har ved valget af den tilsynsførende biskop.

Der vil ske en forskydning af balancen mellem læge og gejstlige stemmeberettigede i Haderslev Stift, hvor præsternes stemmer går fra at udgøre godt 14 % af stemmerne til at udgøre næsten 16 %.

Det kan være en ulempe, at DSUK/DKS ikke er ansættelsesmyndighed for de præster, der virker i Sydslesvig, og som er omdrejning for det kirkelige arbejde, som hidtil har været forankret i DKS og dermed en del af den private organisation. Det ændrede ansættelsesforhold kan således opleves som en begrænsning i DKS' selvstændige virke og dermed ændre på den selvopfattelse og frihedstanke, der er i og omkring DKS.

Der vil muligvis blive tale om en ændring af biskoppens arbejdsopgaver, hvis biskoppen skal føre et egentligt tilsyn med præsterne.

Kirkerådet er en bestyrelse i en privat organisation. Antallet af medlemmer af Kirkerådet er fastsat i vedtægten for Dansk Kirke i Sydslesvig og kan ændres af Kirkerådet. Dermed vil Kirkerådet gennem en ændring af vedtægten kunne beslutte antallet af stemmer ved bispevalget. Der er tale om en forening i Tyskland og dermed en forening undergivet tysk ret. Der er således ikke umiddelbart mulighed for, at der kan fastsættes dansk lovgivning om Kirkerådets sammensætning og virksomhed, ligesom der ikke vil kunne indføres et tilsyn med Kirkerådet svarende til det tilsyn, biskoppen/stiftsøvrigheden har med menighedsrådene i Danmark.

En ordning som skitseret i denne model kan muligvis have den afledte konsekvens, at de øvrige menigheder under DSUK, ud fra et lignende ønske om en tættere tilknytning til folkekirken, også ønsker stemmeret ved bispevalg, jf. i øvrigt bemærkningerne under model 5.



Modellen vil betyde, at statens tilskud, der i dag medgår til finansiering af 22 præstestillinger, skal omlægges, så det fremover udbetales til Kirkeministeriet som en del af bevillingen til præsteløn på finansloven. I dag er antallet af stillinger sikret på finansloven, og der bør derfor tages stilling til, om antallet af stillinger fortsat skal være låst på finansloven, eller om antallet fremover skal indgå i den almindelige prioritering af præstebevillingen, hvorved kompetencen til at beslutte antallet af stillinger flyttes fra Folketinget til kirkeministeren som ansvarlig for anvendelsen af præstebevillingen.



Model 3 B – En repræsentant for hvert menighedsråd og alle præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg

Model 3 B – En repræsentant for hvert menighedsråd og alle præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg	
Forslag	Det foreslås, at en repræsentant for hvert menighedsråd og alle præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg
Betydning	<p>Haderslev Stift i dag:</p> <p>1.098 valgte menighedsrådsmedlemmer</p> <p>185 præster</p> <p>I alt 1.283 stemmeberettigede</p> <p>Nye stemmer: 29 repræsentanter for menighedsrådene i Sydslesvig og 22 præster, i alt 51 stemmer</p> <p>Disse stemmer vil udgøre ca. 3,8 % af stemmerne.</p>
Mulig ændring i ansættelsesforhold	<p>Det kan overvejes, om præsternes og provstens ansættelsesforhold skal ændres, sådan at de ansættes af kirkeministeren og dermed bliver undergivet tilsyn på samme måde som præster i Danmark. Dette vil betyde, at der som led i tilsynet kan tages ansættelsesretlige skridt, ligesom der vil kunne rejses læresag mod de pågældende.</p> <p>Det personalemæssige ansvar, som på nuværende tidspunkt ligger hos udlandsprovsten vil med ændringen overgå til biskoppen og DKS-provsten som lokal arbejdsgiverrepræsentant.</p>
Mulig ændring i økonomi	<p>Statens tilskud medgår til finansiering af 22 præstestillinger og skal ved en ændring af ansættelsesforholdene omlægges, så det indgår i bevillingen til præsteløn på finansloven.</p> <p>Præsterne og provsten er i dag medlemmer af Pensionskassen af 1950. Staten modtager 15 % i pensionsbidrag og afholder den fulde pensionsudgift for medlemmerne af pensionskassen af 1950. En overflytning indebærer derfor ikke nye udgifter for staten.</p>
Behov for lovgivning	Der skal foretages ændring i lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning



Fordele ved denne model:

Stemmeret ved bispevalg for en repræsentant for hvert menighedsråd og alle præster i Sydslesvig vil medføre en tættere tilknytning til folkekirken. Stemmeretten vil derfor kunne opleves som udtryk for, at tilsynet også har et lokalt mandat fra præsterne og menighederne i Sydslesvig.

Indflydelsen vil udgøre godt 3,8 % af det samlede antal stemmeberettigede menighedsrådsmedlemmer og præster i Haderslev Stift og vil dermed betyde, at DKS får en reel indflydelse på bispevalget.

En ændring af ansættelsesforholdene for præsterne vil betyde, at de pågældende bliver undergivet tilsyn af biskoppen i kraft af ansættelsen. Der vil dermed som led i tilsynet kunne tage ansættelsesretlige skridt over for præsterne, ligesom lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager vil finde anvendelse. Dermed kommer der til at gælde samme tilsynsregler for præsterne i Sydslesvig som for de øvrige præster i Haderslev Stift.

Ulemper ved denne model:

En indflydelse svarende til næsten 4 % af de stemmeberettigede er en væsentlig indflydelse, som vil få betydning for resultatet af bispevalget. I lyset af, at menighederne ikke indgår i den kirkelige økonomi i Haderslev Stift, ligesom menighedsrådene heller ikke er omfattet af den samme lovgivning som de øvrige menighedsråd i Haderslev Stift, vil der være tale om en relativ stor indflydelse.

Der vil ske en forskydning mellem læge og gejstlige stemmers indflydelse på valget af biskoppen over Haderslev Stift. De gejstlige stemmer vil således med modellen udgøre ca. 15,5 % af stemmerne mod 14,4 % i dag.

Det kan være en ulempe, at DSUK/DKS ikke er ansættelsesmyndighed for de præster, der virker i Sydslesvig, og som er omdrejningspunkt for det kirkelige arbejde, som hidtil har været forankret i DKS og dermed en del af den private organisation. Det ændrede ansættelsesforhold kan således opleves som en begrænsning i DKS' selvstændige virke og dermed ændre på den selvopfattelse og frihedstanke, der er i og omkring DKS.

Der vil muligvis blive tale om en ændring af biskoppens arbejdsopgaver, hvis biskoppen skal føre et egentligt tilsyn med præsterne.

Menighedsrådene er bestyrelser i en privat organisation. Det er DSUK's bestyrelse, der gennem godkendelse af menighedsrådenes vedtægter bestemmer, hvor mange menighedsråd der skal være i Sydslesvig- og dermed hvor mange menighedsrepræsentanter der skal have stemmeret ved bispevalget. Der er tale om foreninger i Tyskland og dermed foreninger undergivet tysk ret. Der er således ikke umiddelbart mulighed for, at der kan fastsættes dansk lovgivning om menighedsrådenes sammensætning og virksomhed, ligesom der ikke vil kunne indføres et tilsyn med menighedsrådene svarende til det tilsyn, biskoppen/stiftsøvrigheden har med menighedsrådene i Danmark.



En ordning som skitseret i denne model kan muligvis have den afledte konsekvens, at de øvrige menigheder under DSUK, ud fra et lignende ønske om en tættere tilknytning til folkekirken, også ønsker stemmeret ved bispevalg, jf. i øvrigt bemærkningerne under model 5.

Modellen vil betyde, at statens tilskud, der i dag medgår til finansiering af 22 præstestillinger, skal omlægges, så det fremover udbetales til Kirkeministeriet som en del af bevillingen til præsteløn på finansloven. I dag er antallet af stillinger sikret på finansloven, og der bør derfor tages stilling til, om antallet af stillinger fortsat skal være låst på finansloven, eller om antallet fremover skal indgå i den almindelige prioritering af præstebevillingen, hvorved kompetencen til at beslutte antallet af stillinger flyttes fra Folketinget til kirkeministeren som ansvarlig for anvendelsen af præstebevillingen.



Model 4 – Menighedsråd og præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg

Model 4 – Menighedsråd og præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg	
Forslag	Det foreslås, at de læge medlemmer af menighedsrådene og præsterne i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg
Betydning	<p>Haderslev Stift i dag:</p> <p>1.098 valgte menighedsrådsmedlemmer</p> <p>185 præster</p> <p>I alt 1.283 stemmer</p> <p>Nye stemmer: 200 læge menighedsrådsmedlemmer og 22 præster; i alt 222 stemmer</p> <p>Disse stemmer vil udgøre ca. 14,8 % af stemmerne.</p>
Mulig ændring i ansættelsesforhold	<p>Det kan overvejes, om præsternes og provstens ansættelsesforhold skal ændres, sådan at de ansættes af kirkeministeren og dermed bliver undergivet tilsyn på samme måde som præster i Danmark. Dette vil betyde, at der som led i tilsynet kan tages ansættelsesretlige skridt, ligesom der vil kunne rejses læresag mod de pågældende.</p> <p>Det personalemæssige ansvar, som på nuværende tidspunkt ligger hos udlandsprovsten vil med ændringen overgå til biskoppen og DKS-provsten som lokal arbejdsgiverrepræsentant.</p>
Mulig ændring i økonomi	<p>Statens tilskud medgår til finansiering af 22 præstestillinger og skal ved en ændring af ansættelsesforholdene omlægges, så det indgår i bevillingen til præsteløn på finansloven.</p> <p>Præsterne og provsten er i dag medlemmer af Pensionskassen af 1950. Staten modtager 15 % i pensionsbidrag og afholder den fulde pensionsudgift for medlemmerne af pensionskassen af 1950. En overflytning indebærer derfor ikke nye udgifter for staten.</p>
Behov for lovgivning	Der skal foretages ændring i lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning



Fordele ved denne model:

Stemmeret ved bispevalg for samtlige menighedsråd og præster vil medføre en tættere tilknytning til folkekirken. Stemmeretten vil derfor kunne opleves som udtryk for, at tilsynet også har et lokalt mandat fra præsterne og menighederne i Sydslesvig.

En ændring af ansættelsesforholdene for præsterne vil betyde, at de pågældende bliver undergivet tilsyn af biskoppen i kraft af ansættelsen. Der vil dermed som led i tilsynet kunne tages ansættelsesretlige skridt over for præsterne, ligesom lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager vil finde anvendelse. Dermed kommer der til at gælde samme tilsynsregler for præsterne i Sydslesvig som for de øvrige præster i Haderslev Stift.

Der sker en forskydning mellem læge og gejstlige stemmers indflydelse på valget af biskoppen over Haderslev Stift. De gejstlige stemmer vil således med modellen udgøre 13,8 % af stemmerne mod 14,4% i dag.

Ulemper ved denne model:

De stemmeberettigede i Sydslesvig vil i givet fald udgøre næsten 15 % af de stemmeberettigede og vil dermed få en ikke ubetydelig indflydelse på resultatet af bispevalget. I lyset af, at menighederne ikke indgår i den kirkelige økonomi i Haderslev Stift, ligesom menighedsrådene heller ikke er omfattet af den samme lovgivning som de øvrige menighedsråd i Haderslev Stift, vil der være tale om en meget stor indflydelse.

Det kan være en ulempe, at DSUK/DKS ikke er ansættelsesmyndighed for de præster, der virker i Sydslesvig, og som er omdrejning for det kirkelige arbejde, som hidtil har været forankret i DKS og dermed en del af den private organisation. Det ændrede ansættelsesforhold kan således opleves som en begrænsning i DKS' selvstændige virke og dermed ændre på den selvopfattelse og frihedstanke, der er i og omkring DKS.

Der vil muligvis blive tale om en ændring af biskoppens arbejdsopgaver, hvis biskoppen skal føre et egentligt tilsyn med præsterne.

Menighedsrådene i Sydslesvig er bestyrelser i en privat organisation. Antallet af medlemmer i menighedsrådene fastsættes i de enkelte råds vedtægter, der godkendes af DSUK's bestyrelse. Dermed vil DSUK gennem godkendelse af menighedsrådenes vedtægter kunne bestemme, hvor mange menighedsråd – og dermed hvor mange menighedsrådsmedlemmer – der skal have stemmeret ved bispevalget. Der er tale om foreninger i Tyskland og dermed foreninger undergivet tysk ret. Der er således ikke umiddelbart mulighed for, at der kan fastsættes dansk lovgivning om menighedsrådenes sammensætning og virksomhed, ligesom der ikke vil kunne indføres et tilsyn med menighedsrådene i Sydslesvig svarende til det tilsyn, biskoppen/stiftsøvrigheden har med menighedsrådene i Danmark.

En ordning som skitseret i denne model kan muligvis have den afledte konsekvens, at de øvrige menigheder under DSUK, ud fra et lignende ønske om



en tættere tilknytning til folkekirken, også ønsker at få stemmeret ved bispevalg, jf. i øvrigt bemærkningerne under model 5.

Modellen vil betyde, at statens tilskud, der i dag medgår til finansiering af 22 præstestillinger, skal omlægges, så det fremover udbetales til Kirkeministeriet som en del af bevillingen til præsteløn på finansloven. I dag er antallet af stillinger sikret på finansloven, og der bør derfor tages stilling til, om antallet af stillinger fortsat skal være låst på finansloven, eller om antallet fremover skal indgå i den almindelige prioritering af præstebevillingen, hvorved kompetencen til at beslutte antallet af stillinger flyttes fra Folketinget til kirkeministeren som ansvarlig for anvendelsen af præstebevillingen.



Model 5 – Menighedsråd og præster i Sydslesvig og i øvrige DSUK-menigheder får stemmeret ved bispevalg

Model 5 – Menighedsråd og præster i Sydslesvig og i øvrige DSUK-menigheder får stemmeret ved bispevalg		
Forslag	<p>DKS: Det foreslås, at de læge medlemmer af menighedsrådene og præsterne i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalg</p>	<p>DSUK: Det foreslås, at de læge medlemmer af menighedsrådene og præsterne får stemmeret ved bispevalg i henholdsvis Københavns Stift og Lolland-Falsters Stift.</p> <p>Forslaget omfatter kun de menigheder, hvor præsten i dag er anerkendt ved kgl. resolution.</p>
Betydning	<p>DKS:</p> <p>Haderslev Stift i dag:</p> <p>1.098 valgte menighedsrådsmedlemmer</p> <p>185 præster</p> <p>I alt 1.283 stemmer</p> <p>Nye stemmer: 200 menighedsrådsmedlemmer og 22 præster; i alt 222 stemmer</p> <p>Disse stemmer vil udgøre ca. 14,8 % af stemmerne.</p>	<p>Københavns Stift i dag</p> <p>873 valgte menighedsrådsmedlemmer</p> <p>222 præster</p> <p>I alt 1.095 stemmer</p> <p>Biskoppen over København Stift fører tilsyn med 14 sømands- og udlandspræster.</p> <p>Menighedsrådene/kirkerådene i menighederne de pågældende steder har i alt 110 valgte medlemmer.</p> <p>Nye stemmer i alt: 124</p> <p>Disse stemmer vil udgøre ca. 10,2 % af stemmerne.</p> <p>Lolland-Falsters Stift i dag:</p> <p>419 valgte menighedsrådsmedlemmer</p> <p>59 præster</p> <p>I alt 478 stemmer</p>



		<p>Biskoppen over Lolland-Falsters Stift fører tilsyn med 7 udlandspræster.</p> <p>Menighedsrådene/kirkerådene de pågældende steder har i alt 69 valgte medlemmer.</p> <p>Nye stemmer i alt: 76</p> <p>Disse stemmer vil udgøre ca. 13,7 % af stemmerne.</p>
Mulig ændring i ansættelsesforhold	<p>Det kan overvejes, om ansættelsesforholdene for præster i DKS og DSUK skal ændres, sådan at de ansættes af kirkeministeren og dermed bliver undergivet tilsyn på samme måde som præster i Danmark. Dette vil betyde, at der som led i tilsyn kan tages ansættelsesretlige skridt, ligesom der vil kunne rejses læresag mod de pågældende.</p>	
Mulig ændring i økonomi	<p>DKS:</p> <p>Statens tilskud medgår til finansiering af 22 præstestillinger og skal ved en ændring af ansættelsesforholdene omlægges, så det indgår i bevillingen til præsteløn på finansloven.</p> <p>Præsterne og provsten er i dag medlemmer af Pensionskassen af 1950. Staten modtager 15 % i pensionsbidrag og afholder den fulde pensionsudgift for medlemmerne af pensionskassen af 1950. En overflytning indebærer derfor ikke nye udgifter for staten.</p>	<p>DSUK:</p> <p>Statens tilskud medgår til finansieringen af 21 sømandspræster, assistenter til sømandspræsterne, præster i storbykirker, ungdomsarbejde samt administrationstilskud.</p> <p>Med en ændring af ansættelsesforholdene skal tilskuddet omlægges, så det indgår i bevillingen til præsteløn på finansloven.</p> <p>Det bemærkes, at tilskuddet ikke anvendes til 100 % finansiering af de 21 anerkendte præster, jf. Tabel 2 i afsnit 2.1.</p> <p>Præsterne er i dag medlemmer af Pensionskassen af 1950. Staten modtager 15 % i pensionsbidrag og afholder den fulde pensionsudgift for medlemmerne af pensionskassen af 1950. En overflytning indebærer derfor ikke nye udgifter for staten.</p>



Behov for lovgivning	Der skal foretages ændring i lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning
----------------------	--

Fordele ved denne model:

Stemmeret ved bispevalg for samtlige menighedsråd og præster i Sydslesvig og i øvrige DSUK-menigheder vil medføre en tættere tilknytning til folkekirken. Stemmeretten vil derfor kunne opleves som udtryk for, at tilsynet også har et lokalt mandat fra præsterne og menighederne i udlandet.

En ændring af ansættelsesforholdene for præsterne vil betyde, at de pågældende bliver undergivet tilsyn af biskoppen i kraft af ansættelsen. Der vil dermed som led i tilsynet kunne tages ansættelsesretlige skridt over for præsterne, ligesom lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager vil finde anvendelse. Dermed kommer der til at gælde samme tilsynsregler for præsterne i Sydslesvig og DSUK som for de øvrige præster i Haderslev, København og Lolland Falsters stifter.

Ulemper ved denne model:

DKS/DSUK's indflydelse i de tre stifter vil være meget betydelig samtidig med, at den selvstændighed, som DKS/DSUK har nu, vil mindskes betydeligt og dermed ændre på den selvopfattelse, som menigheder i udlandet har. Modellen vil kunne betyde en afvikling af det folkelige engagement i udlandsmenighederne.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at forskellen på præsterne i DSUK kan gøre ordningen svær at gennemføre. En ændring af den nuværende ordning vil således medføre, at en del præstestillinger bliver finansieret af den danske stat, og de øvrige bliver finansieret af DSUK. Der vil således fortsat være udsendte præster (pensionistpræsterne), som ikke undergives tilsyn af en biskop.

Det nuværende tilskud finansierer ikke de 21 anerkendte præster under DSUK fuldt ud, men anvendes også til finansiering af assistentstillinger m.v. Der vil dermed skulle ske en omlægning internt i DSUK, hvilket kan betyde, at DSUK får svært ved at få det øvrige arbejde finansieret. Det er således ikke sikkert, at fx migrantmenighedernes egenbetaling af løn til den udsendte præst kan anvendes til au pair-arbejde i Bruxelles eller Paris.

Samtidig vil en omlægning af finansieringen betyde, at det er staten, der skal prioritere, hvor der skal være præstestillinger, hvilket betyder, at denne prioritering fremover ikke sker i DSUK, der hidtil har haft kontakten til danskere i udlandet.

Menighedsrådene er bestyrelser i en privat organisation. Antallet af medlemmer i menighedsrådene – og dermed antallet af stemmeberettigede ved bispevalget - fastsættes i de enkelte råds vedtægter. Der er tale om foreninger i udlandet og dermed foreninger undergivet det pågældende lands lovgivning. Der er således ikke umiddelbart mulighed for, at der kan fastsættes dansk lovgivning om menighedsrådenes sammensætning og virksomhed, ligesom der



ikke vil kunne indføres et tilsyn med menighedsrådene svarende til det tilsyn, biskoppen/stiftsøvrigheden har med menighedsrådene i Danmark.

En udvidet stemmeret og dermed også en udvidet tilsynsforpligtelse vil betyde en øget sagsmængde for de enkelte tilsynsførende biskopper. Det lader sig vanskeligt gøre at føre tilsyn med samtlige præster i det omfang, som der vil være behov for. De geografiske udfordringer er en alt overskyggende faktor for, at der kan føres et fuldstændigt tilsyn. Det bemærkes også, at rejsetid m.v. og den hermed forbundne økonomi vil have en uhensigtsmæssig indflydelse på biskoppens opgaver i stiftet i Danmark.

En realisering af et sådant ønske vil således have betydelige administrative og økonomiske konsekvenser, som forekommer uhensigtsmæssige.



6. Arbejdsgruppens indstilling

6.1. Indstilling om stemmeret ved bispevalg

Ifølge arbejdsgruppens kommissorium skulle arbejdsgruppen belyse forskelle og ligheder i rettigheder, pligter og tilsyn mellem DSUK/DKS' præster og menighedsråd og folkekirkens præster og menighedsråd. Derudover skulle arbejdsgruppen foretage en principiel afklaring af forholdet mellem rettigheder, pligter og tilsyn med udlandspræster og -menigheder, herunder af de mulige implikationer af, at DSUK/DKS-menighederne knyttes tættere til folkekirken.

Til brug for arbejdsgruppens drøftelser er der indhentet bidrag fra Norge og Sverige, som på en række områder adskiller sig fra den danske ordning. Arbejdsgruppen er enige om, at hverken den norske eller svenske ordning kan overføres direkte på den ordning, som ønskes i DSUK/DKS.

Arbejdsgruppen har som beskrevet i kapitel 5 udarbejdet en række modeller, hvori det forsøges tydeliggjort, hvor stor indflydelse DKS henholdsvis DSUK vil få, hvis de får stemmeret ved bispevalg. I tilknytning hertil er der angivet en række fordele og ulemper ved de forskellige modeller. Arbejdsgruppens medlemmer er på en række områder ikke enige om, hvilken betydning DKS/DSUK's indflydelse på bispevalg vil få, og arbejdsgruppen har bl.a. diskuteret problemstillingen i forhold til ansættelsesforhold, tilsyn, økonomi rettigheder og pligter.

Arbejdsgruppens medlemmer er dog enige om, at det aktuelle ønske om at få stemmeret ved bispevalg er forskelligt i henholdsvis DKS og DSUK. Ønsket er således på nuværende tidspunkt alene fremsat af DKS og ikke af de øvrige udlandsmenigheder under DSUK.

Arbejdsgruppens medlemmer afgiver en delt indstilling, idet et flertal foreslår, at DKS/DSUK ikke skal have stemmeret ved bispevalg, mens et mindretal foreslår, at præster og repræsentanter for menighedsrådene i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalget i Haderslev Stift.

De to ministerierepræsentanter, René Dinesen og Pernille Esdahl, indtager ikke standpunkter i forhold til de fremlagte forslag.

Flertallets indstilling

Et flertal (Jens Torkild Bak, Marianne Gaarden, Martin Schwarz Lausten og Peter Skov-Jakobsen) foreslår, at der ikke ændres ved den nugældende ordning og dermed, at præster, der er ansat og udsendt af DSUK og anerkendt ved kgl. resolution, og disse præsters menighedsråd ikke deltager i valget af den tilsynsførende biskop.

Flertallet anerkender DKS' ønske om en tættere tilknytning til folkekirken, og at tilknytningen vil kunne styrkes i det omfang, DKS gives stemmeret ved bispevalg, herunder ikke mindst i forhold til at imødekomme den selvopfattelse om at være en del af folkekirken, som består i Sydslesvig.



Flertallet finder imidlertid, at stemmeret ved bispevalg bør have afledte konsekvenser i forhold til de rettigheder og pligter, DKS er underlagt. Flertallet nævner i den forbindelse, at man bør være opmærksom på, hvem der er ansættelsesmyndighed for præsterne og dermed reelt har tilsynet og sanktionsmulighederne over for præsterne.

Eventuel indflydelse ved bispevalget skal derfor ledsages af en ændring af præsternes ansættelsesforhold, således at præsterne fremover ansættes af kirkeministeren som præster i folkekirken. Forslaget vil dermed også indebære, at statens tilskud fremover skal udbetales af Kirkeministeriet.

En ændring af ansættelsesforholdene for præsterne vil betyde, at de pågældende bliver undergivet tilsyn af biskoppen i kraft af ansættelsesforholdet. Der vil dermed som led i tilsynet kunne tages ansættelsesretlige skridt over for præsterne, ligesom lov om domstolsbehandling af gejstlige læresager vil finde anvendelse. Dermed kommer der til at gælde samme tilsynsregler for præsterne i Sydslesvig som for de øvrige præster i Haderslev Stift.

Flertallet anfører i den forbindelse, at statens tilskud i dag medgår til finansiering af 22 præstestillinger i Sydslesvig, og at dette tilskud i givet fald skal omlægges, så det fremover udbetales til Kirkeministeriet som en del af bevillingen til præsteløn på finansloven. I dag er antallet af stillinger sikret på finansloven. En omlægning vil således betyde, at kompetencen til at beslutte antallet af stillinger flyttes fra Folketinget til kirkeministeren som ansvarlig for anvendelsen af præstebevillingen.

Hertil kommer, at alle øvrige udgifter forbundet med den kirkelige betjening i Sydslesvig finansieres i privat regi og af fondsmidler, og dermed kan der være en risiko for, at det lokale, folkelige engagement afvikles, hvis ordningen ændres.

Menighederne og de stedlige menighedsråd er ikke i dag undergivet et tilsyn svarende til det tilsyn, der gælder for menighedsråd i Danmark, og det vil ikke være muligt gennem lovgivning at etablere et biskoppeligt tilsyn med dertil hørende sanktionsbeføjelser, idet menighedsrådene i Sydslesvig er foreninger i Tyskland, hvis forhold derfor er reguleret af tysk lov. På den baggrund forekommer det efter flertallets opfattelse ikke rimeligt, at menighedsrådene får indflydelse ved bispevalget.

Flertallet er endvidere generelt betænkelige ved, at stemmeret for præster og menigheder i Sydslesvig kan få vidtrækkende afsmittende konsekvenser, da lignende ønsker vil kunne opstå i andre udlandsmenigheder. Dette vil efter flertallets opfattelse medføre udfordringer i forhold til, at biskopperne over Københavns Stift og Lolland Falsters Stift skal føre et, i forhold til i dag, udvidet tilsyn med de udsendte præster, som rent geografisk fungerer langt fra Danmark. Det bemærkes i den forbindelse, at en indflydelse svarende til 10-15 % af stemmerne i det enkelte stift efter flertallets opfattelse ikke vil være rimelig.



Flertallet konstaterer sammenfattende, at en ordning, hvor DKS og/eller DSUK får stemmeret ved bispevalg, forekommer uhensigtsmæssig ikke mindst set i forhold til de økonomiske, tilsynsmæssige og ansættelsesretlige aspekter.

Mindretallets indstilling

Et mindretal (Marianne Christiansen) foreslår, at en repræsentant for hvert menighedsråd og alle præster i Sydslesvig får stemmeret ved bispevalget i Haderslev Stift.

Mindretallet peger på, at stemmeret ved bispevalg er ganske afgørende for den selvopfattelse, der er i Sydslesvig, ikke mindst i forhold til Sydslesvigs ønske om at blive knyttet tættere til folkekirken. Stemmeret ved bispevalg vil således være en ændring med stor effekt for de 29 danske menigheder i Sydslesvig, der vil opleve stemmeretten som et udtryk for, at tilsynet også har et lokalt mandat fra præsterne og menighederne i Sydslesvig.

Mindretallet peger endvidere på, at stemmeretten vil være en naturlig følge af det biskoppelige tilsyn med Dansk Kirke i Sydslesvig og den geografiske og kirkelige nærhed til Haderslev Stift. Grænselandets tætte samspil mellem kirkelivet nord og syd for grænsen betyder en anderledes hyppig kontakt mellem menigheder, præster og biskop.

Mindretallet finder ikke, at indflydelse på bispevalg behøver indebære en omlægning af ansættelsesforholdet for præsterne.

Mindretallet finder i øvrigt, at det nuværende tilsyn, som føres med DKS på mange måder de facto ligner det tilsyn, som biskoppen over Haderslev Stift i øvrigt fører med præster i Danmark. Hvis det besluttet at omlægge ansættelsesforholdene, sådan at præsterne i Sydslesvig fremover ansættes af kirkeministeren, vurderes det ikke i dagligdagen at indebære et øget arbejde med at føre tilsyn med disse præster.

Mindretallet finder, at stemmeret ved bispevalg vil gøre ordningen i Danmark og Sydslesvig mere sammenlignelig, hvilket netop vil være med til at understøtte DKS' opfattelse af at blive knyttet tættere til folkekirken.

Hensynet til DKS' ønske om at blive knyttet tættere til folkekirken bør efter mindretallets opfattelse vægtes højere end de eventuelle konsekvenser, herunder økonomiske såvel som tilsynsmæssige og ansættelsesretlige, der er på tale i forhold til stemmeret ved bispevalg.

6.2. Indstilling om den videre proces

Arbejdsgruppen indstiller, at kirkeministeren præsenterer modellerne samt flertallets og mindretallets indstilling for DSUK, DKS, Landsforeningen af Menighedsråd og Danmarks Provsteforening. Præsentationen og de videre drøftelser bør tilrettelægges sådan, at disse fire interessenter får lejlighed til at drøfte arbejdsgruppens overvejelser på deres årsmøder, der finder sted i DSUK den 24. august 2019, i DKS den 27. april 2019, i Landsforeningen af

Menighedsråd den 10. – 12. maj 2019 og i Danmarks Provsteforening den 16-19. september 2019.